Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

• № 69 (20. 336) • 1989 йил 23 март, пайшанба • Баҳоси 3 тийин.

26 март — СССР халқ депутатлари сайлови куни

Қудратли истеъдод

Рус музикасининг буюк намояндаси Модест Петрович Мусоргский яратган асарлар шу кунгача ҳам унинг энг улуғвор ёдгорлиги бўлиб қолмоқда. У ҳаёт ҳақиқати қонунларига амал қилиб, инсон характерларининг турмушда ва психологик жиҳатдан ажойиб тарзда ҳаққонийлигига эриша олди, XX асрнинг музика соҳасидаги кашфиётларини кўп жиҳатдан башорат қилди.

Улуғ реалист — композитор бизга опера ва симфония санъатининг мислсиз намуналарини, вокал классикасининг дурдоналарини мерос қилиб қолдирдики, улар ҳозир ҳам жаҳоннинг турли мамлакатлари саҳналарида янгидек ва илҳомбахш оҳанг таратмоқда. ЮНЕСКО Мусоргский йили, деб эълон қилган бу йил ҳақиқий даҳоларнинг ижодларига вақт ҳукмрон эмаслигини, чунки чинакам, талант — бутун инсониятнинг мулки эканлигини яна зўр куч билан тасдиқлади.

Улуғ рус композитори, соф виждонли санъаткор ва эҳтиросли ватанпарвар М. П. Мусоргский туғилган кундан буён 150 йил ўтди. 21 март куни Москвада, СССР Большой театрида бўлган тантанали кеча шонли санага бағишланди.

Кечада М. С. Горбачев, В. И. Воротников, Л. Н. Зайков, В. А. Медведев, Н. И. Рижков ўртоқлар ҳозир бўлдилар. Атоқли совет музикачилари, композиторлари, маданият ва санъат арбоблари ҳам шу ерда эдилар.

Ер юзининг ҳамма томонларидаги музика санъати шинавандалари Мусоргскийни рус музикасининг жуда порлоқ намояндаси сифатидагина эмас, шу билан бирга, бутун дунё музика санъатининг бутун кейинги тараққиётига ғоят катта таъсир ўтказган композитор сифатида ҳам эъзозлайдилар, деди тантанали кечани оча туриб, СССР Композиторлар союзи правлениесининг биринчи секретари Т. Н. Хренников.

СССР Композиторлар союзи правлениесининг секретари, «Музыкальная жизнь» журналининг бош редактори И. Е. Попов «Мусоргский ҳақида сўз» айтди. Эндиликда Мусоргскийнинг музикаси барча музика театрларида, барча концерт залларида, жамики оммавий ахборот каналлари орқали янграмоқда, деб таъкидлади нотиқ.

Псков область Михайловское қишлоғидаги А. С. Пушкин давлат музей-қўриқхонасининг директори С. С. Гейченко, СССР халқ артисти Е. Е. Нестеренко ҳам М. П. Мусоргский ижодиётининг ғоят катта аҳамияти тўғрисида гапирдилар.

Ҳар бир нотиқ сўзини тугатгандан кейин М. П. Мусоргский асарларидан совет санъатининг етакчи усталари ижросида музикали парчалар янграб турди.

(ТАСС).

• Номзодлар ҳақида ҳикоялар

УМР МАЗМУНИ

Нозиккина қиз ижозат сўраб область соғлиқни сақлаш бўлими мудирининг хонасига кирди-да, стулнинг бир четига омонатгина ўтирди.

— Сизни область касалхонасида қолдириш ниятимиз бор, — деди бошлиқ Розия узатган Тошкент медицина институти йўлланмасини ўқиб бўлгач.

— Йўқ, йўқ. Мен қишлоғимга қайтмоқчиман, участка касалхонасида ишлайман, — шошиб жавоб берди Розия.

Институтни битириб, ҳар қандай йўл билан бўлса ҳам шаҳарда қолишга интиладиган ёшларни кўп кўрган бўлим мудирининг юрагига илиқлик югурди. У кўзойнагини олиб, Розияга бошқача бир меҳр билан тикилиб «Ниятингиз менга ҳам маъқул. Раҳмат сизга, синглим!» — дея уни эшиккача кузатиб қўйди.

Бундан деярли ўттиз йил муқаддам бўлиб ўтган бу учрашувни, ўшанда шаҳарда қолмай она қишлоғига қайтганини Розия опа ҳали-ҳануз мамнуният билан эслайди.

Дарҳақиқат, дала шийпонига жойлашган қишлоқ касалхонасида бир вақтнинг ўзида ўттиз беморга тиббий ёрдам кўрсатиб, уларни оёққа турғазиш Розия ва унинг ҳамкасбларига осон кечмади. Бунинг устига орадан бир йил ўтар-ўтмас қишлоқ касалхонасига бош врач қилиб тайинлашди.

Ўшанда у касалхона учун янги бино қурдириш, зарур медицина асбоб-ускуналарини олиш учун озмунча кабинетларга кириб-чиқди, дейсизми. Начора, ҳаёт шуни тақозо этарди. Аммо бу елиб-югуришлар беҳуда кетмади, ақли пешланди, чиниқди. Оқ-қорани яхши билиб олди. Энди қатъий фикрли, ишчан бу қиёфасида ўша нозиккина қизни таниш қийин, албатта. Бироқ ўша самимият, камтарлик ва сидқидиллик ҳамон унга хос.

Ҳозир у раҳбарлик қилаётган касалхона уч колхоз ва совхознинг ўн беш минг аҳолисига хизмат кўрсатмоқда. Шифохонада ўринлар сони икки бараварга кўпайган бўлса ҳам, ҳамон етарли эмас. Бош врач колхозлар ва совхоз раҳбарлари олдига уни янада кенгайтириш вазифасини қўймоқда. Унинг ғайрати билан касалхона ҳузурида амбулатория, поликлиника, физиотерапия, эмлаш-даволаш, аёллар консультацияси, педиатрия, стоматология кабинетлари фаолият кўрсатмоқда. Беш врач, ўн тўрт ўрта медицина ходими буларнинг ҳаммасига беминнат хизмат кўрсатишга улгуряпти. Шунинг учун ҳам вобкентликлар қарийб ўттиз йилдан буён Харгуш қишлоқ Советининг депутати Розия Аҳмеджоновадан миннатдор.

Вобкент район марказий касалхонаси коллективи Р. Аҳмеджоновани СССР халқ депутатлигига номзод қилиб кўрсатди. 101-Ғиждувон миллий-территориал сайлов округидан номзоди рўйхатга олинган қишлоқ шифокори шу кунларда сайловчилар билан учрашмоқда.

Шундай учрашувларнинг бирида кимдир унинг кўкрагига тақилган Ленин ва «Ҳурмат Белгиси» орденларига ишора қилиб, қайси хизматлари учун олганлигини суриштирди. Розия опа қисқа қилиб «Қишлоқ одамларига кўрсатган хизматим учун» деб жавоб берди.

Дарҳақиқат, қишлоқ кишиларини даволаш Розиянинг дил рози — умр мазмунини ташкил қилмоқда. Сайловчилар олдида баён қилаётган программасида у республикада соғлиқни сақлаш ишининг аҳволини таҳлил қилиб бермоқда. Болалар муассасаларининг 16, туғуруқхоналарнинг 30 фоизининг ҳолати талабга жавоб бермайди. 6 минг педиатр врач етишмаяпти. Областда аҳвол бундан ҳам ташвишли. Ҳар бир беморга белгиланганидан икки баравар кам шифохона майдони тўғри келмоқда. Ҳомиладор аёлларнинг ярмидан зиёди камқонлик касалига чалинган.

Агар Розия опа депутат бўлса, бу муаммоларни марказдан ёрдам кутиб ўтирмай, ҳал қилмоқчи. Бунда у областдаги меҳнат коллективларининг мададига таянмоқчи. Ахир, банкдаги ҳисобида миллионлаб сўм маблағ бўлиб, социал қурилишига етарли аҳамият бермаётган, ҳатто мактаб ошхоналарига колхозчилар болаларининг овқати учун пул ажратмаётган хўжаликлар областда ҳам, Вобкент районида ҳам кўплаб топилади.

Энг муҳими, қишлоқдаги социал муаммолар хусусида камроқ гапириб, кўпроқ уларни ҳал қилиш чораларини қидириш керак. Депутатликка номзод мана шундай иш услубини ёқтиради.

Н. НАИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Суратда: Розия Аҳмеджонова ҳамкасблари даврасида.

Ҳ. Қурбонов фотоси.

• *Шахсий мулоҳазам*

МЕН КИМГА ОВОЗ БЕРАМАН

Бизнинг 599-Тошкент—Куйбишев территориал сайлов округидан уч номзод — Темир Собирович Юнусов, Ўткир Самуғович Ҳошимов ва Владимир Петрович Золотухин кўрсатилган. Айни вақтда сайловчилар билан қизғин учрашувлар олиб борилмоқда. Номзодлар шу округ территориясидаги меҳнаткашларга ўз программаларини, режа ва ўйларини баён этишяпти.

Шубҳасиз, ҳар уч номзод ҳам муносиб кишилар. Шунинг учун ҳам қай бирига овоз берсам экан, деб ўйланиб қоласан, киши. Айни вақтда ошкоралик, демократия шарофати бўлган бу яхши маънодаги сайловолди рақобатидан хурсанд ҳам бўласан. Албатта, орамизда бефарқ, лоқайд кишилар ҳамон бор. Улар сайловолди кампаниясига эътиборсиз муносабатда бўлмоқдалар. Номзодлар ким, халққа қандай хизмат қилишмоқчи эканликларини ҳам билмайдилар. Лекин аксарият меҳнаткашлар халқ депутатлари сайловига алоҳида қизиқиш билан қарамоқдалар. Агитаторларимизнинг қўли-қўлига тегмайди.

Ана шундай фикрлар эркинлиги, фикрлар қарама-қаршилиги дамларида мен сайловчи сифатида ўз нуқтаи назаримни аниқлаб олдим. «Фрунзевец» газетасининг мухбири В. П. Золотухинга овоз бермоқчиман. Унинг программаси менга кўпроқ ёқади. Номзоднинг режаларида оддий одамларга ғамхўрлик кўрсатиш кенгроқ ўрин олган. У кун тартибига қўяётган муаммолар ҳам ҳаётий. Советларнинг тўла ҳокимиятлилигига эришиш, маҳаллий ўз-ўзини бошқаришни кучайтириш, наказларни бажаришда депутатларга қўшимча имкониятлар бериб, барча табақадаги кишилар учун бир хил хизмат кўрсатилишини йўлга қўйиш шулар жумласидандир. Яна бир муҳим томони шуки, мен В. П. Золотухинда халқлар дўстлигининг тимсолини кўргандай бўламан. Ўзбек маҳалласида ўсиб-улғайган рус йигити чуқур билими, ойдин фикри, қатъий граждfestlik позицияси, ниҳоят одоби билан яққол ажралиб туради.

М. УСМОНОВА.

УЛАР ДЕПУТАТЛИККА САЙЛАНИШДИ

Мамлакатимизда СССР халқ депутатлари сайловига тайёргарлик поёнига етмоқда. Ҳозирги сайлов кампаниясини моҳият эътибори билан Иттифоқимиз ва республикамизнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги энг катта воқеалардан бири, дейиш мумкин. Бугунги кунга келиб дастлабки СССР халқ депутатларининг номлари маълум бўлди. Улар мамлакатимиз жамоат ташкилотларининг конференциялари ва пленумларида сайландилар. Маълумки, СССР халқ депутатлари сайлови тўғрисидаги Қонунга биноан жамоат ташкилотларига 750 та депутатлик ўрни берилган эди. Шундан 10 та мандатни Бутуниттифоқ «Билим» жамияти олди. Шу жамиятдан СССР халқ депутатлигига сайланганлар орасида СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти Эркин Юсупович ЮСУПОВ ҳам бор.

СССР Ёзувчилар союзидан мамлакатимизнинг 10 нафар таниқли сўз устаси кўпчилик овоз билан СССР халқ депутатлигига сайланди. Ўзбекистон халқ ёзувчиси, республика Ёзувчилар союзи правлениесининг раиси Одил ЁҚУБОВ ҳам шу юксак ишончга сазовор бўлди.

СССР Журналистлар союзининг пленуми бошқа жамоат ташкилотларининг йиғилишлари каби қизғин ўтди. Номзодларнинг тутган гражданлик позицияси ҳам, уларнинг қайта қуриш ишига қўшаётган конкрет ҳиссалари ҳам сайловда ҳал қилувчи роль ўйнади. 15 нафар номзоддан 10 киши СССР халқ депутатлигига сайланди. Республикамизда чиқадиган «Қишлоқ ҳақиқати» — «Сельская правда» газетасининг редактори Аҳмаджон Ғуломович МУХТОРОВ ҳам мамлакат ҳокимиятининг олий органи ишларида қатнашади.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ИДЕОЛОГИЯ КОМИССИЯСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Идеология комиссияси тил муаммоларини ўрганиш ва халқ байрамлари ҳамда маросимларини тиклаш муаммолари юзасидан ишчи группалари составини тасдиқлади.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ИДЕОЛОГИЯ КОМИССИЯСИНИНГ ТИЛ МУАММОЛАРИНИ ЎРГАНИШ ИШЧИ ГРУППАСИ

Юсупов Эркин — СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти, Ўзбекистон ССР Олий Совети миллатлараро муносабатлар ва интернационал тарбия масалалари комиссиясининг раиси, раис.

Асфандиёров Ильгиз Усмонович — Тошкент Олий партия мактаби тиллар кафедрасининг раҳбари, филология фанлари доктори, профессор.

Бельдиян Валерий Михайлович — республика рус тили ва адабиёти педагогика институти миллий мактабларда рус тили кафедрасининг мудири.

Зинин Сергей Иванович — Ўзбекистон ССР Фанлар академияси тил ва адабиёт институтининг бўлим мудири.

Камолов Мамбет — Шевченко номли Нукус давлат университети қорақалпоқ тили ва адабиёти кафедрасининг мудири, филология фанлари доктори, профессор.

Қаюмов Азиз Пўлатович — Қўлёзмалар институтининг директори, филология фанлари доктори, профессор.

Кенжабоев Мирза — шоир.

Қўчқортоев Иристой — ТошДУ ўзбек филологияси факультетининг декани, филология фанлари доктори, профессор.

Ли Надежда Николаевна — Тошкент давлат педагогика институти корейс тили секциясининг мудири.

Маҳмудов Низомиддин — Тошкент давлат педагогика институтининг кафедра мудири, филология фанлари доктори, профессор.

Мирқурбонов Насрулло Мирсултонович — Халқ таълими министрлиги республика методика марказининг директори.

Меметов Айдер — Тошкент давлат педагогика институти кафедра мудири, умумий тилшунослик кафедрасининг доценти.

Назаров Бахтиёр — Ўзбекистон ССР Фанлар академияси тил ва адабиёт институтининг директори, филология фанлари доктори.

Оразов Меирбек — Тошкент давлат педагогика институти қозоқ филологияси профессори, филология фанлари доктори.

Рустамов Алибек — республика рус тили ва адабиёти педагогика институтининг кафедра мудири, филология фанлари доктори, профессор.

Саъдуллаев Давлатдин Самиевич — ТошДУ рус тили кафедрасининг мудири.

Саидов Акмал — Ўзбекистон ССР Фанлар академияси фалсафа ва ҳуқуқ институтининг сектор мудири.

Саломов Ғайбулла — ТошДУ кафедра мудири, филология фанлари доктори.

Сафоев Содиқ Солиҳович — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг сектор мудири.

Умарxўжаев Мухтор Эшонхўжаевич — Андижон давлат тиллар педагогика институтининг ректори, филология фанлари доктори, профессор.

Шаропов Насритдин — Самарқанд университети тожик тили кафедрасининг мудири, филология фанлари доктори, профессор.

Шукуров Нуритдин — СамДУ ўзбек ва тожик филологияси факультетининг декани, филология фанлари доктори, профессор.

Ёқубов Шукурулло Насруллаевич — республика рус тили ва адабиёти педагогика институти КПСС тарихи кафедрасининг мудири, тарих фанлари доктори.

Якубов Лев Маневич — Тошкент давлат педагогика институти профессори вазифасини бажарувчи.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ИДЕОЛОГИЯ КОМИССИЯСИНИНГ ХАЛҚ БАЙРАМЛАРИ ВА МАРОСИМЛАРНИ ТИКЛАШ МУАММОЛАРИ ЮЗАСИДАН ИШЧИ ГРУППАСИ

Умарбеков Ўлмас Раҳимбекович — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, Ўзбекистон ССР маданият министри, раис.

Абдуллаев Рустам — композитор, Ўзбекистон композиторлар союзи правлениесининг секретари.

Азимов Усмон — ёзувчи, Ўзбекистон Ёзувчилар союзи Тошкент бўлимининг масъул секретари.

Алламуротов Агинбой — Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Қорақалпоғистон филиали Довқараев номли тарих, тил ва адабиёт тарихи илмий-тадқиқот институти амалий санъат секторининг мудири.

Орипов Абдулла — шоир, Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари.

Ғонбов Наим Ёвқочевич — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети аъзолигига кандидат, Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг раиси.

Жалолов Ғайрат Орипович — Тошкент давлат маданият институти кафедра мудири, филология фанлари доктори.

Қодиров Пиримқул — Ўзбекистон халқ ёзувчиси.

Кароматов Файзулла Музаффарович — Ўзбекистон ССР Маданият министрлигининг Ҳамза номли санъатшунослик институти сектор мудири, санъатшунослик доктори.

Мирзаев Алишер — рассом, СССР Рассомлар союзининг аъзоси.

Налбандов Эдем Усеинович — композитор.

Ниёзов Шавкат — Ўзбекистон Компартияси Ревизия комиссиясининг аъзоси, «Ҳақиқати Ўзбекистон» газетасининг редактори.

Равшанов Мансур — Сурхондарё область музикали драма театрининг бош режиссёри, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби.

Руденко Александр Григорьевич — Узсовпроф секретари.

Тўлахўжаев Туроб (Туроб Тўла) — Ўзбекистон халқ шоири.

Турдиалиев Козимжон — КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги ижтимоий фанлар академияси илмий атеизм институтининг Тошкент шаҳридаги республикалараро филиалининг сектор мудири, тарих фанлари кандидати.

Умурзоқова Ойсара Пардаевна — Ўзбекистон ССР Фанлар академияси философия ва ҳуқуқ институти директорининг ўринбосари, фалсафа фанлари доктори.

Йўлдошев Баҳодир Турсунович — «Ёш гвардия» театрининг бош режиссёри.

Юнусов Темур Малик — «Узбеккинохроника» студиясининг постановкачи режиссёри.

ОТАРЛАР КЎПАЙМОҚДА

Деҳқонобод районидаги «СССР 50 йиллиги» совхози чўпонлари қўзилатиш мавсумини пухта ҳозирлик билан кутиб олдилар. Шу туфайли бу ердаги яйловларда кун сайин дуркун қўзилар кўпайиб бормоқда. Ҳар юз бош совлиқдан ўртача 100 та ўрнига 102 тадан қўзи олиняпти.

Тажрибали қўйчивон, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Амирали Эшбоев бошлиқ отарда муҳим тадбир кўнгилдагидек туғалланмоқда. У 446 бош она совлиқнинг ҳар юз бошидан 106 тадан қўзи олиб, илғорлик қилаётир. Совхозда тадбиркор яйлов баҳодирининг издошлари кўп. Амирқул Шоймардонов, Алишер Мингалиев, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Бобохон Менглиев каби илғор чўпонлар ҳар юз бош совлиқдан 104—106 тадан қўзи олиб, мавсумни муваффақиятли якунладилар.

Рашид Жабборов яқинда отарни ўғли Тошмаматга топширди. Ота изидан бораётган Тошмамат отарида яқинда тўл мавсуми якунланди. Ҳар юз бош совлиқдан 105 тадан қўзи олинди ва соғлом қўзиларнинг 95 проценти ўстиришга қолдирилди.

Шу кунларда совхознинг Усмондара, Қўрғонтош, Тўлаш яйловлари ажиб тусга кирган. Қўм-кўк қир-адирларда янги отарлар пайдо бўлмоқда.

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ҚУВВАТЛАР ОШМОҚДА

● **Шаҳрихон шойи тўқиш фабрикаси коллективи тажриба тариқасида тайёрланаётган зарҳал ипли хонатласни кўплаб тўқиб чиқара бошлади.**

Улгуржи базалар ва савдо тармоқлари ходимлари ёрдамида харидорлар фикрини сўраб билиш натижалари бу маҳсулот дўконларда яхши сотилишини кўрсатди.

Ҳозир корхона ходимлари янги матони ишлаб чиқаришни тўла ўзлаштириб олдилар ва йил охиригача 2,6 миллион сўмлик хонатлас тўқиб чиқариш ниятидалар.

Шаҳрихон атласи савдо ташкилотларига шартномавий баҳоларда сотилади. Бу эса коллективни ҳам, савдо ходимларини ҳам қониқтирмоқда.

Шу сабабли ҳозир бу ерда зарҳал ипли хонатлас тўқиб чиқариш қувватлари оширилмоқда. Шу йилнинг февраль ойида аввалги ойга нисбатан ўн баравар кўп — 370 минг сўмлик атлас чиқарилди.

(ЎзТАГ).

БУТУНИТТИФОҚ БОЗОРИГА

● **Наманғандаги халқ истеъмоли моллари заводи узоқ вақтдан бери ўз маҳсулотини область бозорида ҳам сотолмас эди. Чунки буюмларнинг кўриниши одамларни ўзига жалб этмас, бунинг натижасида дўконлар пештахталарида ва омборхоналарида йиллар давомида чанг босиб ётарди.**

Маҳаллий саноат ходимлари тўла хўжалик ҳисоби шароитида ё маҳсулот сифатини кўтаришлари ёки касодга учрашлари керак эди. Табиийки, улар биринчи йўлни танладилар. Жумладан, кулолчилик цехининг мудири Н. Солиев бошчилигидаги ишлаб чиқариш новаторлари идишларни бадиий жиҳатдан безашнинг бир неча янги турларини ишлаб чиқишди.

Шундай қилиб, дўконларда ажойиб, ранго-ранг тасвирлар туширилган Наманган идишлари пайдо бўлди. Ана шу идишларга эҳтиёж муттасил ўсиб бормоқда. Завод ўтган йили 330 минг сўмлик шундай буюмларни сотди.

Энди наманганлик кулолларнинг идишлари республика бозорларидан ташқарида ҳам машҳур бўлиб кетди.

(ЎзТАГ).

Наманган.

Дунё овози

НАЖИБУЛЛОНИНГ ВАТАНДОШЛАРИГА МУРОЖААТИ

Афғонистон республикасининг президенти Нажибулло мусулмон йилномаси бўйича Янги йил кирганлиги муносабати билан миллий телевидение орқали ватандошларига мурожаат қилди.

Совет қўшинлари Афғонистондан кетиши билан қуролли оппозиция қўпорувчилик фаолиятини анча кучайтирди.

Бироқ, Афғонистон республикаси қуролли кучлари қисмлари маҳаллий аҳолининг фаол қўллаб-қувватлаши билан Афғонистоннинг суверенитетига, территориал бутунлигига ва миллий мустақиллигига қасд қилаётганлардан қаҳрамонона ҳимоя қилаяптилар.

Покистон милитаристларининг Афғонистонни Покистонга қўшиб олишдан иборат босқинчилик режаларини амалга оширишга интилаётган муросасиз оппозиция Равалпиндида, шундай дейиш мумкин бўлса, ўз «ҳукумати» тузилганлигини эълон қилди. Бироқ ўз ожизлигини сезган бу ҳукумат ўз маслаҳат кенгаши — шўро мажлисини пуштунлар, билужилар ва афғон қочоқлари яшаётган Пешовар ёки Кветта шаҳрида ўтказишга журъат ҳам эта олмади. Шўро мажлисини ўтказишга анча хавфсиз ер — Панжоб штатини танлаб олди. Оппозициядаги афғон гуруҳлари «ҳукумати» ва «шўро»ни мамлакатда ҳамда чет элларда яшаётган афғонистонликлар ҳам, айни вақтда Афғонистон Республикаси территориясида ҳаракат қилаётган оппозиция отрядлари командирлари ҳам, шунингдек Эронда жойлашган «саккиз партияли» уюшма раҳбарлари ҳам қўллаб-қувватламаяпти, деб таъкидлади президент.

Нажибулло Афғонистон ҳукумати бундан кейин ҳам қон тўкилишини истамаётган оппозиция қисми билан мулоқот олиб боришини, шунингдек Афғонистон муаммосини тинч сиёсий йўл билан ҳал этиш мақсадида қўлидан келган барча ишларни қилишини ҳам айтди.

ГАЗЕТА САҲИФАЛАНАЁТГАНДА

Ўтган куни Афғонистон шарқидаги Жалолобод шаҳрини эгаллаш учун оғир жанглар давом этди. Муросасиз оппозиция бўлинмалари шаҳарга 4 мингтадан кўпроқ ракета, снаряд ва миналар отдилар, оқибатда бир киши ҳалок бўлди, 7 киши жароҳатланди. Жабрдийдалар орасида аёллар ва болалар бор. Ҳукумат қўшинларидан 2 аскар ўлдирилди, 5 киши яраланди, деб хабар берди Бахтар агентлиги.

(ТАСС).

ШАРҲЛОВЧИ МИНБАРИ

УЗОҚ ШАРҚДАГИ ИҒВОГАРЛИК

Корея ярим ороли жанубида Пентагон буйруғи билан бошланган хавфли ҳарбий ўйинлар авжига минмоқда. Март ойининг ўрталаридан буён бу ерда «Тим спирит—89» шартли ном остидаги Америка — Жанубий Корея қўшма ҳарбий машқлари давом этаётир. Шуни эслатиб ўтиш жоизки, ҳар йили, 1976 йилдан буён Корея ярим ороли жануби бир неча ой давомида ана шундай икки томонлама йирик ҳарбий ўйинлар майдонига айланмоқда.

«Тим спирит—89»да қарийб 200 минг ҳарбий хизматчи, юзлаб танклар, шунингдек Америка 7-флотининг жанговар кемалари ишга солинди. Эълон қилинишича, мазкур машқларни ўтказишдан мақсад — АҚШ ва Сеул қуролли кучларини «фавқулодда ҳолатларда» ҳаракат қилишга тайёрлашдан иборат. Шунингдек «душман мудофааси ичкари томонига зарбалар уришгина» эмас, балки ядро қуроли қўлланган шароитларда жанговар ҳаракатларни олиб бориш ҳам пишиқтирилади.

АҚШ Осиёдаги ҳарбий тайёргарликларга зўр бераяпти. Шу сабабли Вашингтон билан Сеул ўртасидаги ҳарбий алоқалар кучайиб бораётганлиги ҳам бежиз эмас. Пентагон Жанубий Кореяни Осиёдаги ўзининг асосий истеҳкоми деб ҳисоблаяпти.

● **АҚШнинг Жанубий Кореяда 40 та ҳарбий базаси мавжуд. У ерда 43 минг америкалик ҳарбий хизматчи ҳозиру нозир.**

● **Америка базалари ва бошқа ҳарбий объектлари Жанубий Корея территориясининг 0,31 процентини ёки 2768 гектар ерни эгаллаган.**

● **Пентагон бу ерда ўзининг ядро қуролларини жойлаштирган.**

● **Вашингтон Сеул режимига йилига ўртача 200 миллион долларгача ҳарбий ёрдам кўрсатаётир.**

● **Жанубий Корея армияси 600 минг кишидан ортиқ. Сеулнинг ҳарбий «эҳтиёжларга» йиллик сарфи мамлакат давлат бюджетининг учдан бирига тенг.**

Кўриниб турибдики, АҚШ жаҳоннинг ана шу регионида кескинлик ўчоғини сақлаш режасидан қайтмаган. Боз устига унинг Корея ярим ороли жанубида тез-тез ўтказаётган ҳарбий ўйинлари тинчликка жиддий таҳдиддир. Шу боис халқаро жамоатчилик Вашингтон ва Сеулнинг хатарли машқларини қаҳр-ғазаб билан қоралаб, бундай иғвогарликка чек қўйилишини талаб этмоқда.

А. РЎЗИЕВ.

ХАБАРЛАР ОҚИМИДАН

ГААГА. НАТОнинг ядровий тактик қуролларини модернизациялаш режаларига қарши ўтган норозилик намойишида Амстердамнинг минглаб аҳолиси қатнашди. Нидерландия пойтахтидаги бу намойишни мамлакатдаги урушга қарши етакчи ҳаракатларнинг вакиллари сиёсий партиялар, ёшлар ва тараққийпарвар ташкилотлар иштирокида уюштирди.

ДАККА. Бангладеш пойтахтидаги мактаб ўқувчиларининг жиддий ғалаёнлари натижасида икки юздан кўпроқ киши жароҳатланган ва қарийб 150 киши қамоққа олинган.

КПСС Марказий Комитетида кенгаш

КПСС Марказий Комитетининг миллатлараро муносабатларга бағишланадиган Пленумига тайёргарлик планига мувофиқ 21 март куни КПСС Марказий Комитетида СССР Олий Совети Президиуми, иттифоқдош республикалар ва бир қанча автоном республикалар Олий Советлари Президиумлари, баъзи областлар ва автоном округлар маҳаллий Советлари ижроия комитетлари, Марказий ҳуқуқни муҳофаза қилиш министрликлари ва идоралари, юридик илмий-тадқиқот муассасалари ва ўқув юртлари ходимларининг кенгаши бўлди. Кенгашда бир қанча иттифоқдош республикалар компартиялари Марказий Комитетларининг, область ва округ партия комитетларининг ходимлари қатнашдилар.

Миллатлараро муносабатларни тартибга солиш соҳасида қонунларни такомиллаштириш масалалари кўриб чиқилди. Совет социалистик федерациясини мустаҳкамлаш ва ривожлантиришнинг турли ҳуқуқий жиҳатларига тааллуқли кенг доирадаги муаммолар юзасидан батафсил фикрлашиб олинди. Кучли марказ ва кучли республикаларни барпо этиш манфаатларидан келиб чиқиб, ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикалар ваколатларини белгилаб қўйиш, иттифоқдош республикаларнинг ҳуқуқларини анча кенгайтириш, автоном республикалар, областлар ва округларнинг ҳуқуқий статусини мустаҳкамлаш тўғрисидаги конкрет таклифлар кўриб чиқилди.

Кенгаш қатнашчилари СССР халқлари тиллари, шунингдек миллатлараро алоқа воситаси сифатида рус тилининг эркин ривожланиши ва улардан тенг ҳуқуқли фойдаланишни таъминлашга қаратилган ҳуқуқий ҳужжатларни ишлаб чиқишга доир масалаларни муҳокама қилдилар.

Гражданлик тўғрисидаги қонунларни такомиллаштиришнинг асосий йўналишлари кўриб чиқилди. Бунда СССРнинг барча гражданлари СССР территориясининг қаерида яшашларидан қатъи назар уларнинг ҳуқуқлари ва бурчлари бирлигига қатъий риоя этилиши ва бу ҳуқуқ ҳамда бурчлар гарантияланиши лозимлиги таъкидлаб ўтилди. Ўз миллий-давлат тузилмаларидан ташқарида яшовчи ёки СССР территориясида ана шундай тузилмасига эга бўлмаган СССР гражданлари эркин миллий ривожланишини ҳуқуқий жиҳатдан таъминлаш муаммолари муфассал муҳокама қилинди.

Фикрлашув чоғида СССР гражданларининг миллий ёки ирқий мансублигидан қатъи назар уларнинг ҳуқуқлари ва шахсий эркинликларини муҳофаза қилишни кучайтиришга, миллатлараро нифоқни авж олдирганлик учун жавобгарликни оширишга қаратилган қонунларни такомиллаштириш зарурлигига эътибор жалб қилинди. Кенгаш қатнашчилари СССР Олий Совети миллатлар Советининг янги вазифаларини амалга ошириш хусусида, шунингдек халқ депутатлари Советларида миллатлараро муносабатлар масалалари доимий комиссиялари тузилганлиги муносабати билан бир қанча муҳим таклифларни айтдилар.

Партиянинг миллатлараро муносабатларни такомиллаштириш соҳасидаги сиёсатини ҳуқуқий жиҳатдан таъминлаш юзасидан кўрилаётган чора-тадбирлар мамлакатимиз халқлари интернационал бирлиги ва дўстлигини янада мустаҳкамлашни асосий мақсад қилиб қўйиши лозимлиги таъкидланди.

Кенгаш ишида КПСС Марказий Комитети давлат-ҳуқуқ бўлимининг мудири А. С. Павлов билан СССР Олий Совети Президиумининг секретари Т. Н. Ментешашвили қатнашдилар.

(ТАСС).

Юбилей муносабати билан

Тошкент фармацевтика институтининг студентлари ва ўқитувчилари Совет — Венгрия дўстлик жамияти Ўзбекистон бўлимининг коллектив аъзоларидир. Бу ерда Венгрия Совет Республикаси эълон қилинганлигининг 70 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш бўлди. Йиғилишда шаҳар жамоатчилигининг вакиллари ҳам иштирок этдилар.

Йиғилиш қатнашчилари ўз нутқларида 1919 йилнинг баҳорида Венгрияда пролетар давлати ташкил этилганлиги Венгрия ҳамда халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати тарихида ёрқин воқеа бўлганлигини таъкидладилар.

Йиғилиш иштирокчилари Ўзбекистон меҳнаткашлари номидан халқ Венгрияси коммунистларига, меҳнаткашларига социалистик янгиланиш вазифаларини ҳал этишда муваффақиятлар тиладилар.

(ЎзТАГ).

• Беш йиллик зарбдорлари

ПЕШҚАДАМЛАР САФИДА

● Самарқанд трикотаж фабрикаси тўқув цехи коллективи Ҳамро Акромова ва унинг қизи Адолат номини илғор ишчилар рўйхатида тилга олишади. Бу бежиз эмас. Улар ўз касбига меҳр қўйган ишчилардир. Кунлик топшириқни 130—140 процентга етказиб бажаришяпти.

— Маҳсулотнинг юз фойизини дастлабки тақдимдаёқ биринчи сортга топширмоқдамиз, — дейди илғор тўқувчи. — Иш дақиқасидан самарали фойдаланиш, резервларни қидириб топиш ҳисобига бундай кўрсаткичга эришмоқдамиз.

● Мелиорация-ирригация ишларини бажариш учун мосланган ЭО-3211-ЕI экскаваторлари Тошкент экскаватор ишлаб чиқариш бирлашмасининг «Ташэкс» цехида тайёрланади. Замонавий техникани тайёрлашда илғор ишчи Зокиржон Далибоевнинг ҳиссаси катта бўлаётир. У айни чоғда цех партия ташкилоти секретарининг ўринбосари.

СУРАТЛАРДА: 1. Ҳ. Акрамова (чапда) ва қизи Адолат ишлаётган пайтида. 2. З. Далибоев.

Ғ. АЛИЕВ ва М. НУРИДДИНОВ фотолари.

ИККИ ТИЛДА СЎЗЛАШАМИЗ

Тилларни яхши эгаллаш учун оғзаки нутқни ривожлантириш зарурлиги маълум. «Меҳнат» нашриётида чиқарилган «Рус тилида сўзлашамиз» китобида ўзаро мулоқотнинг турли хиллари келтирилади. Китоб муаллифлари Л. Ғофурова ва С. Зинин ўзларининг бу асарларини рус ва ўзбек тилларини ўрганишни хоҳлаётганларга атаганлар. Улар ўз китобларини бир оила тўғрисидаги ҳикоя тарзида тузганлар. Ота, она ва уларнинг фарзандлари Анвар билан Нодира турли мавзуларда суҳбатлашадилар.

Китобда шаҳар транспортида, поликлиникада, дўконда, дарс вақтида ва танаффусда қандай мулоқот юритилиши ҳақида мисоллар келтирилади. Жисмоний тарбия билан шуғулланиш, нонушта қилиш, меҳмондорчиликка бориш каби ишларнинг тартиби ҳам келтирилади. Китоб табрикномаларни тўғри ёзишга, об-ҳаво ҳақида гаплашишга, телевидение кўрсатувлари ёки радиоэшиттиришларини муҳокама қилишга ёрдам беради. Хуллас, икки тилда сўзлашишни ўрганиш хоҳиши бўлган барча кишиларга бу китоб яхши ёрдамчи бўлиб қолади.

(ЎзТАГ).

• Бизнинг консультация

● СССР халқ депутатлари сайлови бўйича сайлов кампанияси ниҳоясига етмоқда, ҳамма жойда округ сайловолди йиғилишлари бўлиб ўтди, депутатликка номзодлар рўйхатга олинган. Республикамизда сайлов участкалари қизғин иш олиб бормоқда. Хўш, олдинда яна қандай ишлар турибди? Бу борада «СССР халқ депутатлари сайлови тўғрисида»ги қонун талаблари нималардан иборат? «Совет Ўзбекистони» мухбири Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми бўлим мудири О. Олимжоновдан ана шулар ҳақида гапириб беришни сўради.

САЙЛОВ ҚАНДАЙ ЎТАДИ?

МАЪЛУМКИ, ташкил қилинган 6 минг сайлов участкаси овоз бериш ва овозларни ҳисобга олиш ишларини бажаради. У сайловчиларнинг яшаш жойларида район, шаҳар (районга бўйсунувчи шаҳарлардан ташқари), шаҳар районлари халқ депутатлари Советлари ижроия комитетлари томонидан округ сайлов комиссиялари билан келишиб тузилган.

Участка сайлов комиссиялари сайловчилар рўйхатини жамоатчилик танишиб чиқиши учун сайловдан 15 кун олдин, тақдим этишди. Участка сайлов комиссияси зиммасига доимий яшаш жойидан (кўчиш, командировка, отпуска ва ҳ. к) чиқиб кетаётган сайловчиларга сайловда қатнашиш ҳуқуқини берувчи гувоҳнома бериш, шунингдек мазкур гувоҳнома билан янги жойда ҳозир бўлиши лозим бўлган сайловчиларнинг қўшимча рўйхатини тайёрлаш вазифаси юкланади. Қўшимча рўйхатга овоз бериш якунлангандан сўнг участка сайлов комиссиясининг раиси ва секретари имзо чекади.

Участка сайлов комиссияси сайлов олдидан ҳамма сайловчиларни қаерда ва қачон овоз бериш тўғрисида хабардор қилади. Бу, матбуот, радио эшиттиришлари, эълонлар, таклифномалар жўнатиш ва бошқа воситалар орқали амалга оширилади.

Участка сайлов комиссиялари территориал ва миллий-территориал сайлов округларидан тегишли миқдордаги сайлов бюллетенларини ўз вақтида олишлари керак. Бундан ташқари ҳар бир сайлов участкаси комиссияси сайлов участкасига овоз бериш ҳуқуқини берувчи гувоҳнома билан келиши мумкин бўлган сайловчилар учун бюллетенлар резервига эга бўлиши лозим. Сайлов бюллетенлари ва барча сайлов ҳужжатларининг тўла-тўкис мавжудлиги учун масъулият участка сайлов комиссиясининг раиси ва секретари зиммасидадир.

САЙЛОВЛАР тўғрисидаги Қонунга мувофиқ сайлов кунида овоз бериш эндиликда эрталаб соат 7 да бошланиб, маҳаллий вақт билан кеч соат 20 да тугалланади.

Овоз бериш, одатда, илгарилари бўлганидек, махсус ажратилган хоналар (маданият уйлари ва саройларида, клублар ва бошқа биноларда) амалга оширилади. Участка сайлов комиссияси хоналар етарлича жиҳозланган, яширин овоз бериш учун алоҳида кабина бўлишини таъминлайди. Бюллетенларни тарқатиш, сайлов қутиларининг жойлашиш ўрнини белгилайди.

Иш столи қўйилган хоналар етарли ва қулай бўлишига алоҳида эътибор берилиши лозим. Сайлов қутилари шундай жойлаштирилиши керакки, сайловчилар унга албатта яширин овоз бериши учун ажратилган хонадан кириб боришсин.

Сайлов куни сайлов қутиси овоз берилишидан олдин текшириб кўрилиши, участка сайлов комиссияси раиси томонидан комиссиянинг барча аъзолари иштирокида пломбаланиши ёки муҳрланиши лозим. Бу жараёнда ваколатли шахслар, жамоатчилик ва оммавий ахборот воситаларининг вакиллари қатнашиш ҳуқуқига эга.

Сайлов бюллетенлари сайловчилар рўйхатига асосан ё бўлмаса овоз бериш ҳуқуқини берувчи гувоҳномага биноан паспорт ёки шахсий гувоҳнома кўрсатилганда берилади.

Баъзи сайловчилар соғлиғига кўра ёки бошқа сабаблар туфайли овоз бериш хонасига кела олмасалар, участка сайлов комиссияси уларнинг илтимосига кўра, комиссиянинг бирон аъзосига овоз беришни мазкур сайловчилар турган жойда ўтказиб келишни топшириши мумкин.

Ҳар бир сайловчи алоҳида овоз беради. Бошқа шахс учун овоз беришга йўл қўйилмайди. Сайловчи бюллетенда ўзи овоз бераётган номзод фамилиясини қолдириб, бошқаларини ўчириб қўйиши керак. Агар сайловчи бюллетенда биттадан ортиқ номзодни қолдирса, бундай бюллетень бекор қилинган деб ҳисобланади. Сайлов бюллетенида барча номзодлар ўчириб ташланган бўлса, бундай ҳолда сайловчи ҳар бир номзодга қарши овоз берган, деб ҳисобланади. Сайлов бюллетени ҳақиқийлиги ёки овозларни ҳисоблаб чиқиш жараёнида сайлов бюллетенлари бўйича овоз бериш натижаларини аниқлаш шубҳа туғдирса, масала комиссия барча аъзолари овоз беришлари орқали ҳал қилинади.

БИНОБАРИН, овоз бериш хонасида сайловчилар эркин хоҳиш билдиришлари учун барча қулайликлар яратилиши лозим.

Ҳарбий қисмларда, узоқ, бориш қийин бўлган районларда, шунингдек касалхоналар ва бошқа даволаш муассасаларида участка сайлов комиссияси овоз бериш тугаганлигини куннинг исталган вақтида, яъни кеч соат 20 гача эълон қилиши мумкин. Бошқа ҳар қандай ҳолларда овоз бериш маҳаллий вақт билан кеч соат 20 гача давом этиши керак.

Овозлар сайлов участкасида участка комиссияси томонидан ҳар бир сайлов округи ва ҳар бир депутатликка номзод бўйича алоҳида-алоҳида ҳисоблаб чиқилади. Сайлов қутиси очилишидан аввал барча фойдаланилмаган бюллетенлар санаб чиқилади ва бекор қилинади.

Ҳар бир номзод бўйича овоз бериш ва овозларни ҳисоблаш тугаганидан сўнг участка сайлов комиссияси территориал ва миллий-территориал сайлов округлари бўйича овоз бериш натижалари тўғрисида алоҳида-алоҳида протокол тўлдиради ва уни тегишли округ сайлов комиссиясига юборади.

Овозларни ҳисоблаш жараёнида ва комиссиянинг йиғилишида меҳнат коллективлари, жамоатчилик ташкилотлари, сайловчилар йиғилишларининг вакиллари, ишончли вакиллар, шунингдек матбуот, телевидение, радио мухбирлари иштирок этишлари мумкин.

Участка сайлов комиссияларининг фаолиятлари округ сайлов комиссиясининг СССР халқ депутатини сайлаш тўғрисидаги ахбороти эълон қилиниши билан якунланади.

• Газета саҳифаларида

БИР-БИРИДАН ЎРГАНИБ

Наманган ва Ўш бир водийнинг икки инжуси. Ери, табиати бир хил. Одамлари азалдан бир-бири билан қардош ва жондош, гўё бир рубобнинг икки тори. Бу икки қўшни областнинг ўзаро дўстлик алоқалари тобора мустаҳкамланиб боряпти. Айниқса кейинги йилларда улар ўртасида ишлаб чиқариш, маданий ҳаёт, социал соҳадаги алоқалар янада кенгаймоқда.

Яқинда Наманган область — **«Наманган ҳақиқати»** ва Ўш область — **«Ленин йўли»** газеталарининг ана шу анъанавий дўстликка бағишланган қўшма сони чиқди. Унда «Ленинча халқлар дўстлиги — куч-қудратимиз манбаи» умумий сарлавҳаси остида газетанинг тўрт саҳифасида ҳам ҳар икки область меҳнаткашларининг қайта қуриш, жадаллаштириш ва янгиланиш йўлида олиб бораётган ишларига оид бир қатор материаллар ўрин олган

Жумладан, Ўш область Аравон район партия комитетининг биринчи секретари А. Исабоевнинг «Ҳаракатлантирувчи куч» сарлавҳали мақоласида район партия комитети кадрлар масаласига қайта қуришнинг ҳал қилувчи омили сифатида ёндашаётгани ҳақида фикр юритилган. СССР Ёзувчилар союзининг аъзоси Тош Мияшевнинг «Ўшнинг ўзбек ижодкорлари» сарлавҳали мақоласида адабиёт ва санъат соҳасидаги дўстлик, ўзаро ҳамкорлик тарихи узоқ йилларга бориб тақалиши ҳақида сўз боради. Р. Исоқовнинг «Қудратимиз дўстликда» рубрикаси остида берилган «Қўшнилар» сарлавҳали мақоласида эса ери бир-бирига туташиб кетган Ўш областининг Янги йўл ва Наманган областининг Янгиқўрғон районлари меҳнаткашларининг замонавий анъаналарни, тўй-маракаларни биргаликда ўтказаётгани ёрқин лавҳаларда ўз аксини топган.

Шунингдек, газета саҳифаларида икки область ўртасидаги дўстлик ришталарини мустаҳкамловчи «Ибратли ташаббус», «Инсоннинг азалий орзуси», «Ўш—Наманганга, Наманган—Ўшга» каби материаллар ўрин олган.

«Наманган ҳақиқати» газетаси халқлар дўстлиги ва халқаро муносабатларга бағишлаб турли жанрларда материаллар бераётгани, қўшма сонлар чиқараётгани ибратли албатта. Зеро, газетанинг бундай чиқишлари халқлар дўстлигини камол топтиришда, меҳнаткашлар ўртасида интернационализм ғояларини тарғиб қилишда муҳим роль ўйнаши, шубҳасиз.

СОВЕТ ЖАМИЯТИНИ ЯНГИЛАШНИНГ МУҲИМ БЎҒИНИ

СССР Матлубот кооперациясининг XII съезди

КПСС Марказий Комитетининг 1989 йил март Пленуми қишлоқни ўзгартириш соҳасида ўртага қўйган вазифаларни амалга оширишда матлубот кооперацияси жуда катта роль ўйнайди. Матлубот кооперациясининг 21 март куни Москвада, Катта Кремль саройида ўз ишини давом эттирган XII съезди делегатлари буни англамоқдалар.

Делегатлар ва меҳмонлар В. И. Воротников, Е. К. Лигачев, Н. Н. Слюньков, А. И. Лукьянов, Н. О. Тализин ўртоқларни қарсаклар билан кутиб олдилар.

СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари В. С. Мураховский, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходимлари, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, матлубот кооперацияси ва қишлоқ хўжалиги илғорлари ҳам президиумдан жой олдилар.

Жамиятимиз манфаатларини кўзлаб матлубот кооперациясини янада ривожлантириш, демократик асосда ва фан-техника тараққиёти ютуқлари асосида унинг ишини қайта қуришнинг конкрет йўллари ва тадбирлари қизғин муҳокама қилинмоқда.

Центросоюз правлениеси ва ревизия комиссиясининг ҳисобот докладлари юзасидан авж олиб кетган музокараларда қишлоқда савдо-сотиқ, тайёрлов ва ишлаб чиқариш фаолиятининг аҳволига ўз-ўзини танқид руҳида баҳо берилмоқда, матлубот кооперацияси КПСС XXVII съезди, XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси қарорларини, совет кишилари фаровонлигини юксалтириш, улар турмуш шароитини яхшилашнинг муҳим вазифаларини амалга оширишнинг самарали воситаси қилиш зарурлиги тўғрисида гап борди.

Делегатлар матлубот кооперацияси фаолиятини батафсил таҳлил қилмоқдалар, ишнинг янги йўналишлари тўғрисида гапириб, система ходимларининг куч-ғайратлари матлубот кооперацияси фаолиятини янада демократиялашга, қишлоқ матлубот жамиятларини тиклашга, уларнинг ички структурасини такомиллаштиришга қаратилганини таъкидламоқдалар. Ҳозирги вақтда энг муҳими — пайчилар, матлубот кооперацияси барча бўғинларидаги меҳнат коллективлари манфаатларини чамбарчас қўшишдан, ҳар бир кишининг ташаббус кўрсатишига кўмаклашишдан иборатлигини нотиқлар таъкидламоқдалар. Қишлоқ аҳолиси муҳтож бўлган ғоят хилма-хил молларни ишлаб чиқариш учун барча имкониятлардан фойдаланиш ҳам муҳим аҳамиятга эгадир. Лекин, машина-ускуналарнинг, замонавий технологияларнинг етишмаслиги кооператорлар ишига тўсқинлик қилмоқда.

Нотиқларнинг кўпчилиги муваффақиятлар тўғрисида жуда кам гапириб, матлубот кооперацияси ишини таҳлил қилишга, камчиликларни очиб ташлашга уринаётганликлари, хусусан, ҳозир матлубот кооперацияси давлат ташкилотига айланиб қолганлигини, унга ҳар хил марказий идоралар ўз гапини ўтказаётганлигини таъкидламоқдаларки, бу мазкур съезднинг характерли белгисидир. Қишлоқ истеъмолчиларининг эҳтиёжларига тўхталиб, бу эҳтиёжлар тўла қондирилмаётганлигини айтмоқдалар. Бунинг сабаби қисман шундаки, товарлар фондлари СССР Савдо министрлиги қўлида тўпланган, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни планлаштиришда шу министрлик бевосита қатнашмоқда. Ана шу масалаларни ҳал қилишда Центросоюз ва республика матлубот союзларининг роли иккинчи даражали ёки мутлақо йўқ. Қозоғистон матлубот союзи правлениесининг раиси У. С. Сарсенов, Украина Компартияси Чернигов область комитетининг секретари В. А. Харченко, Литва матлубот союзи правлениесининг раиси В. А. Раманаускас, Туркманистон матлубот союзи правлениесининг раиси Н. Нурқличев, Оренбург область Оқбулоқ районидаги «Искра» совхози ижарачи звено бригадири А. Г. Пфейфер, Эстония матлубот союзи правлениесининг раиси А. Э. Арувалд, Олтой ўлкасидаги Красногорск район матлубот жамияти магазин мудири Н. Г. Старикова, ва бошқалар шу ҳақда гапирдилар.

Мамлакат кооператорлари, уларнинг чет эллардаги ҳамкасблари вайронгарчилик келтирган зилзила оқибатларини тугатишда арман халқига катта ёрдам бердилар, деди Арманистон матлубот союзи правлениесининг раиси М. О. Мурадян. Матлубот кооперациясининг кўпгина бинолари шикастланди. Ҳозир бутун мамлакат ёрдамида бу объектлар фаоллик билан тикланмоқда, мустаҳкамланмоқда ва кенгайтирилмоқда.

Кўп нотиқлар ижара пудратининг катта резервлари, озиқ-овқат муаммосини ҳал қилишда унинг роли тўғрисида гапирдилар. Мамлакатнинг йирик иқтисодий районларидан келган делегатлар эътиборни ана шу саноат марказларида матлубот кооперациясини ривожлантиришга қаратдилар. Матлубот кооперациясини ривожлантириш индустрия марказларининг қишлоққа ўз қарзларини амалда қайтариб беришлари жараёнини тезлаштиришга имкон беришини таъкидладилар.

Нотиқлар ўзларининг энг яхши ходимларига фахрли унвон бериб, уларни рағбатлантириш ҳуқуқини матлубот кооперацияси республика союзларига беришни таклиф қилдилар. Ленинград шаҳар матлубот жамияти правлениесининг раиси В. К. Молодцов, Белоруссиянинг Гродно области Волковиск район матлубот союзи умумий овқатланиш корхоналари бирлашмасининг директори Н. И. Комарова, ва бошқалар эътиборни ана шу муаммоларга қаратдилар.

Нотиқларнинг фикрича, матлубот кооперациясида бўлиб ўтган сайлов кампанияси яхши сиёсий мактаб бўлди. Энг муносиб ва ҳурматли кишилар номзоди кўрсатилди. Улар меҳнаткашларнинг манфаатларини қаттиқ туриб ҳимоя қилишлари лозим. Улар айниқса саноат ходимлари қишлоқ аҳолиси эҳтиёжларини тўлароқ қондиришларига, қишлоқни янада юксалтириш тўғрисида оғизда эмас, амалда ғамхўрлик қилишларига эътиборни қаратишлари лозим. Улар айниқса товар ресурслари билан мустаҳкамланмаган оширилган планлар белгилаш практикаси давом этаётган ҳолларда кооперация тўғрисидаги қонуннинг бузилишига қарши курашишлари керак.

Делегатлар аҳоли болаларга аталган моллар билан ҳали ҳам яхши таъминланмаётганига эътибор бердилар.

Бу ҳақда Кўкчатов области Келлеровка район матлубот союзи «Кундалик эҳтиёж моллари» магазинининг сотувчиси В. Ф. Таубе, Тожикистон ССР Гарм район матлубот жамияти правлениесининг раиси М. Давлатов, Ўзбекистон матлубот союзи правлениесининг раиси А. М. Маҳмудов, Чоржўй область Керки шаҳар матлубот жамияти правлениесининг раиси В. А. Дмитрова, Ўш область матлубот союзи правлениесининг раиси А. П. Гуров ва бошқалар гапирдилар.

Съезд делегатлари СССР халқ депутатларини сайлашга киришдилар.

СССР матлубот жамиятлари союзи сайлов комиссиясининг раиси А. Д. Коробкин сайловолди кампаниясининг якунлари тўғрисида ахборот берди.

Съездда овоз бериш якунлари 22 март куни эълон қилинади.

(ТАСС).

ҲАҚИҚАТ КЎЗИ БИЛАН

ПАРТИЯ ТАРИХИ ИНСТИТУТИДАГИ ИЛМИЙ МУНОЗАРА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги Партия тарихи институти ташкил этган илмий мунозара ўтиш даврида Туркистон, Бухоро, Хоразм ва Ўзбекистон Коммунистик партияларида ўткир кечган ички партиявий кураш муаммоларига бағишланди. Ушбу йиғинда илмий-тадқиқот институтларининг олимлари, Тошкент, Олмаота, Самарқанд, Андижон, Бухоро олий ўқув юртлари КПСС тарихи кафедраларининг муаллимлари иштирок этдилар.

Нотиқлар партия тарихи фанининг ана шу бўлими алоҳида танқидий идрок этишни, ўрганиш ва баҳо беришга янгича ёндашувларни тақозо этаётганлигини таъкидладилар. Ҳақиқатни айтишга якка ҳокимлик ҳукм сурган Сталин даврида партия ичидаги ҳар қандай келишмовчиликлар дарҳол сиёсий зиддиятга айлантириб юборилар, бошқача фикр юритувчилар эса партия, давлат ва халқнинг душманлари деб эълон қилинар эдилар. Ўша даврдаги ғоявий курашнинг, жумладан Ўрта Осиё ва Қозоғистондаги ана шундай курашнинг характери тўғрисидаги ҳақиқатни тиклаш — тарихчиларнинг муҳим вазифасидир.

Ижодий мунозара қатнашчилари Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида региондаги коммунистик ташкилотларда содир бўлган жараёнларни холисона, далил-исбот билан, тарихий ҳақиқат позициясидан туриб ёритишга ҳаракат қилдилар. Ўша даврда қабул қилинган, региондаги республикалар Компартияларидаги «Партияга қарши гуруҳлар»нинг позицияларига ва амалий фаолиятига сиёсий баҳо баён этилган партия ҳужжатларини чуқур танқидий таҳлил этиш, эндиликда партия қоралаган «Ёрлиқ ёпиштириб» бадном этишдек тажрибадан қатъиян воз кечиш, партия ички кураши чоғида ана шу гуруҳларнинг конкрет ҳаракати ва таклифларини батафсил ва холисона ўрганиш зарурлиги таъкидланди.

Мунозара чоғида, ана шундай ижодий баҳслар тадқиқотчиларга ўтмиш фактлари ва воқеаларига янгича, далил-исбот билан баҳо беришни ишлаб чиқишда, ҳақиқатни рўёбга чиқаришда, тарихимиздаги ўчиб кетаёзган саҳифаларни тезроқ тиклашда ёрдам беради, деб ишонч изҳор этилди.

(ЎзТАГ).

• «Совет Ўзбекистони» материаллари изидан

«ШАРТНОМАНИ КИМ БУЗЯПТИ?»

Газетанинг шу йил 8 февраль сонида «Каршистройиндустрия» ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директорининг ўринбосари Р. Ўроқовнинг юқоридаги сарлавҳали мақоласи босилиб, унда ушбу бирлашма бўлинмаларини цемент ва бошқа бинокорлик материаллари билан таъминлашдаги шартнома шартлари бузилаётганлиги баён қилинганди.

Танқидий мақола юзасидан Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги давлат комитети раисининг ўринбосари Н. Клеблеев имзоси билан жавоб хати олинди. Унда «Шартномани ким бузяпти?» сарлавҳали мақола давлат комитетида кўриб чиқилгани ва келтирилган фактлар тўғри эканлиги маълум қилинади.

Дарҳақиқат, 1988 йилда бирлашма объектларига цемент етказиб беришдаги меъёр бузилди. Бу, темир-бетон буюмлар ва бошқа материаллар билан таъминлашга таъсир кўрсатмай қолмади. Цемент етказиб беришдаги аҳвол ҳали ҳам ўнглаб олингани йўқ. Оҳангарон цемент комбинати январь ойида белгиланган нормага нисбатан 75 процент ҳажмда маҳсулот юборди, холос. Навоий цемент комбинатида ҳам аҳвол бундан яхши эмас.

Ёғоч материаллар билан таъминлашда ҳам мураккаб вазият вужудга келди.

«Каршистройиндустрия» ишлаб чиқариш бирлашмасига 1989 йил учун умуман 50 минг кубометр ёғоч материаллар ажратилди. Лекин Красноярск, Кемерово ва Хабаровск ёғоч жўнатувчи ташкилотлари ишни пухта ташкил этмаётганликлари оқибатида ёғоч материал етказиб беришда узилишлар юз бермоқда. Масалан, январь ойида улар амалда ёғоч жўнатишмади ҳисоб.

Ўзбекистон ССР Госснабининг территориал бош бошқармалари ёғоч материаллар ҳамда цемент етказиб беришда сусткашлик қилмоқдалар. «Каршистройиндустрия» ишлаб чиқариш бирлашмаси, республика Мелиорация ва сув хўжалиги давлат комитетининг бошқа бўлинмаларини материаллар билан таъминлашдаги мавжуд аҳвол ишлаб чиқариш программалари бажарилишини хавф остида қолдирмоқда.

Таассуфки, Ўзбекистон ССР Госснаби таъминотни яхшилаш юзасидан зарур чора-тадбирлар кўраётгани йўқ.

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги давлат комитети бинокорлик материаллари етказиб беришдаги юз берган вазиятни назар-эътиборга олиб, «Каршистройиндустрия» бирлашмасига «БратскГЭСстрой»дан кооперация йўли билан йиллик лимит ҳисобидан 15 минг кубометр ёғоч материаллар ажратди.

РЕДАКЦИЯДАН: кўриниб турибдики, таъминотдаги меъёр бузилишининг оқибатлари Ўзбекистон ССР Госснабига боғлиқ бўлиб қолмоқда. Юзага келган бундай номувофиқликни бартараф этиш учун республика Госснаби қандай конкрет чора-тадбирлар кўрмоқда? Қурилиш объектларини бинокорлик материаллари билан таъминлашдаги оғир вазиятдан қутилиш йўли борми? Редакция ушбу саволларга Ўзбекистон ССР Госснаби раҳбарларидан ҳам жавоб кутади.

• ҚАЙТА ҚУРИШ ВА МИЛЛАТЛАРАРО МУНОСАБАТЛАР

Янгича фикрлаш, жамиятни ҳар томонлама поклаш жараёни социализмнинг янгидан-янги имкониятларини намоён этмоқда. Маълумки, В. И. Ленин вафотидан сўнг мамлакатимизда социалистик принциплардан чекиниш ҳоллари ҳам юз берди. Миллий ва миллатлараро муносабатларда қатор муаммолар вужудга келди. Ошкоралик ва демократия кўп қиррали ҳаётимизнинг барча жабҳаларидагидек мазкур соҳада ҳам оқилона, очиқ-ойдин фикрлашиш имконини бермоқда. Хатолардан хулоса чиқариб, уларни бартараф этиш чораларини кўришга кўмаклашмоқда.

Яқинда мухбиримиз Олмаотада таниқли совет шоири Ўлжас Сулаймонов билан учрашди ва суҳбатда бўлди.

ТУБ БУРИЛИШ — ҲАЁТ ТАҚОЗОСИ

Атоқли шоир, Абай номидаги Қозоғистон ССР Давлат мукофотининг лауреати Ўлжас Сулаймонов билан мулоқот

СУҲБАТДОШ ҲАҚИДА

Ўлжас Сулаймоновни Иттифоқимиздагина эмас, балки чет элларда ҳам яхши билишади. Унинг шеърий, насрий, экран ва саҳна асарлари жаҳон халқларининг 40 дан ортиқ, СССР халқларининг эса 20 дан ортиқ тилларига таржима қилинган.

Ў. Сулаймонов 1936 йили Олмаота шаҳрида туғилди. Қозоғистон Давлат университетининг геология факультетини, сўнг М. Горький номидаги жаҳон адабиёти институтини битирди. У КПСС XXVI, XXVII съездлари делегати ва ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг депутати, Абай номидаги Қозоғистон ССР Давлат мукофотига сазовор бўлган. Адиб айни пайтда Осиё ва Африка мамлакатлари халқлари билан бирдамлик Совет Комитети раисининг ўринбосари, Осиё ва Африка ёзувчилари билан алоқалар Совет Комитетининг аъзоси, Марказий Осиё цивилизациясини ўрганиш лойиҳаси бўйича ЮНЕСКОнинг консультантидир. СССР Ёзувчилар союзининг секретари Ўлжас Сулаймонов 1983 йилдан бери Қозоғистон Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари лавозимида ишлаб, совет адабиёти ютуқларини мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшмоқда.

„Совет Ўзбекистони" газетінің оқырмандарына туысқан халықтарымыздың тұрғындарына бейбіт, достық, бақытты өмір тілеймін!

Олжас Сулейменов
21.2.89 ж.

— Мухтор Авезов билан Ойбек, Собит Муқонов билан Ғафур Ғулом, Абдулла Тожибоев билан Миртемир сингари адибларнинг дўстлиги, ижодий ҳамкорлигини халқимиз яхши билади. Ана шу адиблар бошлаган анъана кейинги йилларда бироз сусайганга ўхшайди. Ўзбек-қозоқ адабий алоқаларининг муаммолари, бугунги аҳволи ҳақида нималар дейсиз? Бу анъаналарни мустаҳкамлашга нималар халақит беряпти?

— Республикалар ўртасидаги алоқалар ҳамма вақт Марказ орқали бўлган. Ҳатто бизники каби энг яқин республикалар ҳам на экономикада ва на маданият соҳасида ўзларича мулоқот қилолмаганлар. Адабий алоқаларимиз айрим адибларнинг ташаббуси билангина чекланиб қолди. Жумладан, Саид Аҳмад, Носир Фозилов ва бошқалар қозоқ адабиёти намуналарини ўзбек тилига таржима қилдилар. Бундай ташаббускорлар бизда — Қозоғистонда ҳам бор. Бироқ алоқаларнинг ҳозирги даражаси қониқарли эмас.

Ҳозир республикалар бир-бирига яқинлашиш йўлида янги қадамлар ташлашмоқда. Яқинда Душанбеда Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон ССР Министрлар Совети раисларининг қўшма кенгаши бўлиб ўтди. Унда иқтисодий ва маданий алоқа масалалари муҳокама қилинди. Бу яхши ташаббус.

Яқинда Тошкентда Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистоннинг миллий ва миллатлараро муносабатларига бағишланган регионал илмий-амалий конференцияси бўлиб ўтди. Унда партия, совет раҳбарлари, таниқли олимлар, мутахассислар иштирок этиб, демократиялаш, иқтисодий ва ижтимоий ҳаётни қайта қуриш шароитида миллатлараро муносабатларни такомиллаштириш масаласи муҳокама этилди.

Биз Қозоғистон Ёзувчилар союзи қошида 1988 йилнинг охирида 40 штатдан иборат таржима бош редакциясини ташкил этдик. Улар қардош республикалар билан ўзаро алоқаларга боғлиқ бўлган барча ишларни ўз қўлларига оладилар. Шу жумладан Ўзбекистон билан адабий алоқаларни ўрганадилар ва тартибга соладилар.

Ўзбекистон санъаткорлари ва адиблари билан бирмунча алоқам бор. «Ўзбекфильм»да суратга олинган «Граждан» фильмида мен дикторлик текстининг муаллифи сифатида қатнашдим. Ҳаёт мазмуни ҳақидаги ўз тушунчаларимни ифодалашга интилдим. Ватан ҳар бир авлод олдида ҳамиша мисоли бир саҳродир. Ҳар ким ана шу саҳрони ўзининг меҳнати билан гуллаган бўстонга айлантириши керак. Саҳро сўзини мен ҳам кўчма, ҳам асл маънода келтиряпман. Зеро, ҳар бир авлод ўз куч-ғайратини Ватаннинг ҳар томонлама равнақ топишига, том маънода гуллаб-яшнашига, маданий ва маънавий ривожига сафарбар этмоғи лозим.

Кинога Комил Ёрматов ва Шакен Аймановлар забткор ишлаётган пайтларда кириб келдим. Ўзбек кинематографчиларининг ўрта авлодига мансуб кўп дўстларим бор эди. Ёзувчилар билан алоқам эса янада мустаҳкам. Булар Туроб Тўла, Комил Яшин, Одил Ёқубов, тенгдошларим — Абдулла Орипов ва Эркин Воҳидов, ундан кейинги авлодга мансуб бўлган ёш шоирларнинг иқтидорли вакиллари билан ҳам дўстман. Биз ҳозир ёшлар бир-бирларини яхшироқ билиб олишлари учун ёзувчилар делегацияларининг тез-тез бориб-келиб туришини ташкил қилишимиз керак. Чунки, халқлар дўстлиги, авваламбор, одамлар ўртасидаги дўстликдир.

— Биз тиллари бир-бирига яқин халқлармиз, бизнинг ўтмишимиз, халқимиз бошига тушган кулфату ютуқлар, барча-барчаси бир-бирига боғлиқ. Маданиятимизнинг сарчашмаси, илдизи бир. Ана шу маданий анъаналар халқларнинг яшаш тарзидан, ўзаро муносабатидан, руҳиятининг муштараклигидан келиб чиқади. Асрлар оша уйғунлашиб кетган маданий меросимизни ўрганиш асосида бугунги бир бутун совет маданиятини ривожлантиришга қўшиладиган ҳисса ҳақида гапирсангиз.

— Совет Иттифоқи аҳолиси кўп қисмини, менинг фикримча, икки йирик суперэтнос — славян ва туркий халқлар ташкил этади. Ишларимизнинг ривожи уларнинг ўзаро аҳиллигига боғлиқ. Афсуски, бу жўнгина фикрни ҳали ҳам чуқур тушуниб етганимизча йўқ. Туркий халқлар тарихи, маданияти яна ҳам кенгроқ ва онгли тарғиб қилиниши керак. Чоризм мустамлакачилиги ёндашуви пайтларида «Бўлиб ташла ва ҳукмронлик қил» қабилида иш тутилар эди. Унинг айрим кўринишлари сталинизм даврида ҳам сақланиб қолди. Шунинг учун ҳам барча адабиёт намояндалари, олимлар ва бутун прогрессив жамоатчилик бизларни ажратиб турувчи ўтмиш сарқитини енгиб ўтиш юзасидан катта ишларни қилишлари керак.

— Кейинги пайтларда тарихий шахслар устида тортишувлар бироз кўпайди. Дейлик, Абу Али ибн Сино ёки Форобий. Менимча, бу масалага кенгроқ, умуммаданият, умумхалқ манфаатидан келиб чиқиб қараш керак. Уларнинг қайси тилда ижод қилгани, қаерда туғилгани ёки қайси миллатга мансублиги хусусида эмас, балки Ўрта Осиёнинг бир бутун маданиятига қўшган ҳиссаси, уларнинг меросини ҳар томонлама чуқур ўрганиш жиҳатидан қараш лозим. Аксинча, тор маҳаллийчилик нуқтаи назари баъзан миллатчиликнинг авж олишига ҳам сабаб бўлади. Даҳолар ўз даврида тор қобиқда ижод қилишмаган. Улар дунёвий масалалар, умумбашарий манфаатлар туйғуси билан яшашган. Ана шу жиҳатдан қараганда, Форобий ҳақидаги фикрларингизни билмоқчи эдим. Умуман қадимги маданиятга, йирик тарихий шахслар ва уларнинг меросига қандай қарайсиз?

— Муҳаммад ал-Форобий асли Ўтрор (Фороб)лик турк бўлган. У араб тилида ижод қилган. Арастудан сўнг «Дунёнинг иккинчи муаллими» унвонини олган. Европа X—XI асрларда қадимги юнон файласуфлари ва математикларини унинг таржимасида таниди. Христианликнинг минг йиллигини олайлик: Европа Эллин маданияти, ривожланган фани борлигини унутди. Эллинизмнинг қайта туғилиши Ренессанс номи билан машҳур ҳодисага айланди. Бу жараёнда Ўрта Осиёнинг ўрта асрлар маданияти арбоблари етакчи роль ўйнадилар. Бироқ бу ҳақда қайси дарсликларда гапирилган? Совет Иттифоқининг қайси университетларида шундай билимлар берилмоқда? Бизнинг бутун қадимги тарихимиз амалда жаҳон тарихига кирмаган «Лаънати ўтмиш» деб тавқи лаънат осилган. Унга муносабат ҳам шунга яраша бўлган.

— Мана, қўлимда Наимбек Нурмуҳаммедовнинг «Аҳмад Яссавийнинг мемориал комплекси» деган фотоальбоми. Унда Яссавий ҳақидаги ривоятлардан тортиб, маданий меросигача фикр юритилади. Ихчамгина илмий очерк қозоқ, рус, инглиз тилларида берилган. Айтиш мумкинки, Аҳмад Яссавий меросини ўрганиш бўйича Сизларда бирмунча ишлар қилиняпти.

— Хўжа Аҳмад Яссавийнинг адабий мероси Ўзбекистонга қараганда бизда яхши ўрганилмоқда, деб айтолмайман. Ҳақиқатан ҳам, унинг Туркистон шаҳридаги мачити туристик мақсадларда фойдаланиш учун яхшилаб таъмир этилди. Аммо у ҳамон мусулмон олими, шоири, исломни мадҳ этувчи ҳисобланиб келинмоқда. Биласизми, ўтмишдаги дин арбобларига муносабат қандай бўлган ва у қандай сақланиб келинмоқда? Тўғри, христиан динида муносабат яхшилик сари ўзгармоқда. Улар ҳозир динни маърифат ва маданият ташувчи деб билишмоқда.

— Тушунишимча, Яссавий меросини ўрганиш борасидаги ишлардан қониқмаяпсиз. Жиддий тадқиқотларни кутяпсиз. Майли, бошқа масалага ўта қолайлик. Ўрта Осиё халқлари — қозоқ, туркман, қирғиз ва ўзбек халқларининг дарди бир, тақдири бир, дедик. Дейлик, репрессия ёки турғунлик давридаги ташвишлар ҳам бир-бирига бегона эмас. Ана шу даврнинг, Сизнингча, миллатлараро муносабатлар, миллий туйғу ва интернационал тарбияга таъсири қандай?

— Чоризм ва сталинизм даврларини чоғиштира туриб, андуҳ билан ўйлайман: рус подшоси мустамлакачилик сиёсатини ўтказаётиб, демократик матбуот мунтазам уйғотиб турган Россия жамоатчилигининг фикридан «уялган» эди. Инқилобга қадар Ўрта Осиё ва Қозоғистонда кучли интеллигенция вужудга келди. Уларнинг кўпи Сталин даврида совет матбуотининг қўллаб-қувватловчи ҳайқириғи остида қурбон бўлди. Миллий қадриятларнинг ҳар қандай кўриниши миллатчилик сифатида баҳоланди. Ўттизинчи йиллардан бошлаб миллий маданиятлар ва тилларнинг нуфузи тушиб кетди. Миллатларни қўшиб, битта халққа айлантириш, миллий хусусиятларни йўқотиш жараёни сифатида тушунилган интернационализмга бу ҳам хизмат қилмади. Ҳозир биз бу назариянинг хатолигини, зарарли эканлигини тушуниб турибмиз. Энди ана шу хатоликларни йўл-йўлакай тузатишга интиляпмиз. Бироқ бу ўн йиллаб равнақни талаб этади.

— Кейинги пайтларда марказий матбуотларда Ўрта Осиёдаги, қолаверса, Ўзбекистондаги салбий ҳодисалар ҳақида мақолалар кўпайди. Буларнинг кўпчилигида ҳаётимиз учун муҳим бўлган муаммолар кўтарилса-да, айримларида ортиқча шов-шувларга берилиш ҳолларини ҳам кўрамиз. Табиийки, бу халқларимизда норозилик кайфиятларини туғдирмоқда. Миллатлараро муносабатларга салбий таъсир этмоқда.

— Ўзбекистонда юз берган воқеалардан қаттиқ изтироб чекяпман. Кейинги икки-уч йил ичида мамлакат газетхонлари онгида порахўрлик фақат Ўрта Осиёда ривожланган деган нотўғри тушунча қаттиқ ўрнашиб қолди. Ҳолбуки, мамлакатнинг ҳар қандай регионида, ҳатто Марказда ҳам жиноятчилик ҳоллари бундан кам бўлмаган эди.

Жамиятни поклаш — тараққиётнинг табиий ва зарурий жараёнидир. Бироқ бунда чақалоқни лойқа сувда чўмилтирмаслик керак. Халқнинг шанига, минг йиллар давомида тўплаган обрў-эътиборига доғ туширмаслик лозим.

— Сизнинг ижодингизда гражданлик туйғуси яққол бўртиб туради. Дунёвий масалалар хусусида ўйлайсиз. Дунё дарди, олам ташвиши қаҳрамонларингизга хос хусусият. Улар эзгулик учун курашади. Ижтимоийлик, ижтимоий фаолият улар характерига хос. Ана шу дарду-ташвиш замирида эса интернационал туйғу, миллатлараро муносабат, халқлар дўстлиги ва қардошлиги учун кураш туйғуси ётади.

— Умуман, миллий ўз-ўзини англашни жаҳон халқлари билан мустаҳкам муносабат, қардош халқлардан ажралмаслик, ҳамма учун бирдек макон бўлган она сайёра тақдирини ўйлаш билан боғлиқ ҳолда тасаввур қилмоқ керак. Бу ҳозирги замон кишисининг энг муҳим фазилати, жаҳон халқлари ҳамкорлигининг ғоят муҳим жиҳатларидан бири бўлмоғи лозим. Акс ҳолда у миллий маҳдудликка, жамиятдан ажралиб қолишга олиб келади. Миллий туйғуни дунёвий ташвишларни қамраб олмаган ҳолда талқин этилишини тасаввур этолмайман. Бу оилаларда, мактабларда, ишлаб чиқаришда ва олий ўқув юртларида кенг миқёсда интеллектуал тарбия ишларини олиб боришни талаб этади. Биз ўтмишдан сарқит бўлиб қолган салбий муносабатларни енгиб ўтмоғимиз лозим. Бошқаларни камситмаган ҳолда ўзимизни улуғлашимиз, қўшниларга ҳамдард, фикрдош бўлиб, қардошларга ёрдам беришимиз керак.

— Қайта қуриш деб ном олган ленинизмга қайтиш, бошқарувда ленинча иш услубини қарор топтириш, янгича тафаккур ва фикрлаш даврида ҳозирги ёш авлодимиз ҳаёт тарзида қандайдир лоқайдлик сезилаётганга ўхшайди.

— Оталаримиз «Ёшлар бизнинг умидимиз» деган эдилар. Уларнинг кўпчилиги ўз умрини яшай олмади, жаҳолатнинг қурбони бўлди. Яшамай қолган йилларини, сарфламай қолган кучларини, фикр ва туйғуларини васият қилиб фарзандларга қолдирган эдилар. Эҳ, бизнинг бахтсиз оталаримиз!

Бизда оталар ишончини оқлаш учун имконият бор. Кейинги авлодни қутлуғ анъаналарни тўғри тушунадиган, ақлли, сахий ва меҳр-муҳаббатли қилиб тарбиялашимиз зарур. Бунинг учун биз бугун оталаримизнинг ёркин фикрларига қайтишимиз, уларнинг ҳайқириб айта олмаган гапларини ва қилиб улгурмаган ишларини фарзандларимизга етказмоғимиз керак. Ана шундай бурч менинг зиммамда. Ёзишга, ҳар йили китоб чиқаришга шошилмайман. Ўзимнинг асосий китобимни бафуржа ёзиш ниятидаман. Ёшларимиз уни ўқиб, улар қандай маданиятнинг меросхўрлари эканликларини, ана шундай олий бахтга муяссар бўлганликларини тушунсинлар дейман. Бу ўринда «Минг бир сўз» китобимни назарда тутяпман.

— Тил ўрганиш муаммоси хусусида икки оғиз сўз. Ҳар бир республикада, жумладан Ўзбекистон ва Қозоғистонда турли миллат вакиллари яшашади. Бу ўз-ўзидан икки тиллилик ва кўп тиллилик муаммоларини келтириб чиқаради. Мактабларда, болалар боғчаларида тил ўрганишдаги муаммоларни қандай ҳал қилиш мумкин? Бунинг миллатлар ўртасида ўзаро ҳурмат ва бир-бирини тушунишга қандай таъсири бор?

— Биз республикамиз шароитидан келиб чиқиб икки тиллилик тарафдоримиз. Қозоғистонда қозоқ ва рус тили давлат тили бўлиши кераклиги ҳақидаги масалани кўтаряпмиз. Бу республикада реал воқелик. Миллий тилнинг янги статуси унинг тараққиётини тезлаштиради. Халқ хўжалигида ҳам, маорифда ва иш юритишда ҳам унинг ролини янада оширади. Маълум бўлишича, ҳозир Қозоғистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советида барча ҳужжатлар икки тилда тайёрланмоқда. Энди ўрта ва қуйи звеноларда ҳам ана шундай иш юритишни йўлга қўйиш керак. Қозоқ тили ўрта таълим системасига киритилди. Олий ўқув юртларида эса ҳали киритилганича йўқ. Бу вазифани ҳал қилишимиз керак.

Тил жараёнини ҳаддан ташқари тезлаштириш мумкин эмас. Бироқ сусайтириб юбориш ҳам номатлуб. Энг муҳими — иш ҳаракатга келди.

— Сиз рус тилида ижод қиласиз. Бу катта имконият бўлиши билан бирга, айрим қийинчиликларга ҳам рўпара қилса керак. Жумладан, шеърларингизда миллий ўзига хосликни бериш ва миллий характер яратишда қандай жараённи бошдан кечирасиз?

— Гарчи рус тилида ижод қилсам ҳам қозоқ шоириман. Бу соҳада ўзимни биринчи тарихчимиз ва маърифатчимиз Чўқон Чингизович Валихоновнинг издоши деб ҳисоблайман. Қозоқ тилида ёзадиган кўпгина тарихчилар ижодида миллийлик Чўқонга нисбатан камроқ. Бундай ҳодиса замонавий адабиётда ҳам бўлиши мумкин.

— СССР халқлари қардошлигини янада мустаҳкамлаш ва ўзаро муносабатларни тобора чуқурлаштириш учун Сизнингча нималарга эътибор бериш керак?

— Энг биринчи қиладиган иш — жамиятшунослик, тарих, тил ва адабиёт фанлари дарсликларини қайтадан ёзиш. Ёшларни болалигиданоқ янгича тарбиялаш, бола дунёқарашини янада кенгайтириш, уларнинг инсон ва жамиятга муносабатини чуқурлаштириш лозим.

Кўпмиллатли мамлакатимиз халқларини тобора яқинлаштириш, улар бир-бирлари тарихини, анъаналарини, маданий бойликларини чуқурроқ ўрганишлари керак. Бир воқеа эсимга тушди.

Ўтган йили кузда Киевдаги «Эврика» мунозара клубида сўзга чиқдим. Бирон бир республика номини айтиб шу ўлканинг тарихида ва бугунги кунида машҳур бўлган кишилар номларини сўрадим. Булар раҳбарлар, шоирлар, ишчилар, спортчи ва санъаткорлар эди. Ўзбекистон номини тилга олганимда залдан, афсуски, Рашидов... Одилов... деган овозлар эшитилди. Булардан бошқа ҳеч кимни эслай олишмади, ёки билишмади. Улар номақбул ҳаракатлари билан ном чиқарган кишиларни халқ тимсолига айлантиришди. Ахир ҳар бир халққа унинг қадимги маданиятига, етиштириб берган буюк шоирлари, математик ва файласуфлари, жаҳон билган олимларига, минг-минглаб меҳнатсевар деҳқонлар авлодига қараб нисбат берилмайдими?!

Шарқ ва Ғарбнинг уйғониш ватани бўлмиш Тожикистон ҳақида умуман, ҳеч нарса билишмади. Ҳатто порахўрларни ҳам эслай олишмади.

Шота Руставели ва Тбилисининг «Динамо» футболчилари эски составини эслаб Грузия ҳақидаги фикрларини айтишди. Қозоғистон ҳақида сўраганимда меҳмоннавоз зални хижолат қилиб қўйдим: жавоблар яна ҳам камтарона эди.

Республикаларнинг ҳам иқтисодий, ҳам сиёсий ҳуқуқларини кенгайтира бориш мақсадга мувофиқ. Халқлар дўстлиги бу — тенг ҳуқуқли муносабат.

— Ошкоралик, демократия муаммолар ҳақида дадил гапириш имконини берди. Бироқ ҳар қандай фикр-мулоҳаза жамият учун хизмат қилиши, умумхалқ аҳамиятига эга бўлиши керак. Афсуски, айрим кишилар, баъзи республикалардаги норасмий ташкилотлар ана шу кенг имкониятдан фойдаланиб, хоҳлаган гапларини гапирмоқдалар. Бундайлар миллий низо чиқишига, қайта қуриш ишининг секинлашишига сабаб бўлмоқдалар.

— Шошма-шошарлик, жамиятда бир неча жараённи бирданига жадаллаштиришга интилиш халқни ҳамиша парокандаликка олиб келган. Мен худди табиатдагидек нормал тараққиёт тарафдориман. Олмани февраль ойида пишишига мажбур қилмаслик керак.

Шуни айтиш кераккки, жамият ҳаётидаги туб бурилишларга, турли миллат вакилларининг ўз қадру қимматини қайтадан тиклашига, ленинча миллий сиёсатнинг янада қарор топишига партиянинг ўзи раҳбарлик қилмоқда. Бу соҳадаги тўпланиб қолган муаммоларни очиб ташлашга партиянинг ўзи ташаббускор бўлди. Халқ ана шундай самимий ошкораликни қўллаб-қувватламоқда. Бир неча миллионлаб совет кишилари, бутун мамлакат ягона мақсад ва эзгу ният учун интилиб, қайта қуриш йўлини танлаб, ана шу йўлдан дадил бораётган экан, у албатта ғалаба қилади. Айрим кишиларнинг бадниат ҳаракатлари эса ишни бироз чигаллаштирмоқда, холос. Қийинчиликлар, фикрлар хилма-хиллиги пайтида зиддиятлар бўлиши мумкин.

— Кейинги пайтларда тилимизда «ҳуқуқий давлат» деган ибора пайдо бўлди. Мамлакатда миллий ва миллатлараро муносабатларни ҳал этишда бу тушунчанинг аҳамияти хусусида нималар дейсиз?

— Қайта қуришнинг энг муҳим қирраларидан бири ҳуқуқий давлатнинг ташкил этилиши. Кези келганда шуни айтиш кераккки, совет кишиси қўрқувдан чарчади. У ҳамма вақт давлат номидан бажариладиган нохуш ишлар олдида ҳимоясиз эди. Гап шундаки, гражданга безори ҳужум қилса, уни давлат ҳимоя қилиши мумкин. Аммо, агар давлат номидан инсонга ҳужум қилишса, у ҳамма вақт ҳимоясиз эди. Бунга тарих гувоҳ.

Мамлакатда шундай шароитни яратиш кераккки, ҳақиқатга ташна инсон тўғридан-тўғри Марказий Комитет Бош секретарига эмас, балки участка адвокатига мурожаат этсин ва шунда ҳам энг тўғри, энг адолатли ёрдам олсин. Бусиз иқтисодий ислоҳотда ҳам силжиш бўлмайди. Ҳамма нарса жамиятда инсон ҳуқуқи билан боғлиқ. Қўрқитилган халқ ташаббуссиз, ланж бўлади. Ўзини-ўзи боқолмайди.

Миллий ва миллатлараро муносабатларга келганда ҳар бир халқнинг маданий, маънавий ва иқтисодий бойликларини ҳар томонлама ривожлантириш қонун билан мустаҳкамланиши керак. Инсон ҳуқуқи умуммиллий, умумдавлат ҳуқуқининг бир қисми бўлиши лозим.

— Партия ижодкор-зиёлиларни қайта қуриш ишига кўпроқ жалб этишга катта аҳамият бермоқда. Таниқли ўзбек ёзувчиси Абдулла Қаҳҳор «Адабиёт атомдан кучли. Унинг кучини ўтин ёришга сарфламаслик керак», деган эди. Шу жиҳатдан қараганда миллатлараро муносабатларга адабиётнинг, айниқса бугунги кундаги ғоят катта маънавий ва ғоявий таъсири хусусида гапирсангиз.

— Ҳақиқатан ҳам бадиий сўз — қудратли куч. Инженернинг хатосини тузатиш мумкин. Бироқ ёзувчи ёки олимнинг мавҳум фикрини, шошилинч мулоҳазаларини, нотўғри қарашларини кечириб бўлмайди. У неча миллионлаб ўқувчиларнинг онгида нотўғри тушунча туғдиради. Баъзан эзгулик йўлидаги ҳаракатларимизга қарши равишда қасддан қилинаётган хатоларни ҳам тез-тез кўриб турибмиз. Миллий муносабатлар долзарб бўлиб турган бугунги кунда адабиётнинг роли яна ҳам ошмоқда.

— Олмаота воқеалари хусусида фикрингизни билмоқчи эдим! Қолаверса Болтиқбўйи республикалари, Арманистон ва Озарбайжондаги воқеаларга қандай қарайсиз?

— Мен бу ҳақда кўп гапирдим. Шуни яна такрор айтаманки, декабрь воқеаси фақат ёшларнинг ғарб демократиясини бизнинг шароитимизга олиб киришга уринишидир. Бу нохушлик бир қатор партия ходимларининг вазиятни тўғри англаб ололмаганликлари туфайли содир бўлди, деб ўйлайман.

Ҳар қандай шошилинч ҳаракатларга ва табиий жараёнларни сунъий жадаллаштиришга қарши эканлигимни юқорида айтиб ўтдим. Кимдир қайта қуришнинг дастлабки кунлариданоқ нималаргадир эришишни, йиллар давомида йиғилиб қолган муаммоларни бирданига ҳал қилишни хоҳлайди. Ана шунинг ўзи мамлакатда қайта қуришни секинлаштиради. Натижада бу нарса «кучли қўл» пайдо бўлиши билан тугайди. Бизнинг халқимиз эса уни аллақачон — яқин ўтмишда тажрибада кўрди.

— Сизнинг «Аз и Я» асарингиз атрофида ўз вақтида катта шов-шувлар бўлиб ўтди. Баъзиларга ёқди, айримларга маъқул бўлмади. Эшитишимча, китоб магазинлардан йиғиштириб олинган экан. Орадан анча вақт ўтди. Давр ўзгарди. Китоб тақдири нима бўлди?

— Ҳа, тўғри эшитибсиз. Шундай воқеа бўлган. Китобни магазинлардан ва ҳатто кутубхоналардан йиғиштириб олишди. Чайқов бозорида эса унинг нархи кескин кўтарилди. Ҳатто, минг сўмгача борди. Китоб нашр этилганидан буён 14 йил вақт ўтди. Бироқ унга бўлган қизиқиш ҳамон сусайгани йўқ. Бу йил китобни қайта нашр қилишга ҳаракат қиламан.

— Икки оғиз Орол хусусида гапирсангиз, Зеро, у бугунги кунда Ўзбекистоннинггина эмас, балки Ўрта Осиё республикаларининг, қолаверса, бутун мамлакатнинг ҳам ташвишига айланди. У халқларимизнинг социал-иқтисодий тараққиётига салбий таъсир этмоқда.

— Оролнинг қутқарилишига ишонаман. Негаки денгизни қутқаришдан бошқа йўл йўқ. Уни йўқотиш мумкин эмас. Мен Оролни бутун Ўрта Осиё ва Қозоғистоннинг юраги дейишим мумкин. Биз ҳозир унга ана шундай — хаста юракка қарагандай қараймиз. Уни қутқариш ўта муҳим вазифа. Орол ўлса, бутун Ўрта Осиё ва Қозоғистон ҳалокат ёқасида қолади.

— Ўлжас Умарович, билишимча, Сизнинг номзодингиз СССР Халқ депутатлигига кўрсатилмоқда экан. Бу соҳада, яъни меҳнаткашларнинг давлат олий органидаги вакили сифатида анчагина тажрибангиз бор. Қолаверса, Сизнинг бутун ҳаётингиз актив фаолият намунаси. Бажарадиган ишларингиз программаси билан таништирсангиз.

— Биринчидан, атом синаш полигонларини қисқартириш керак. Чунки Семипалатинск полигонидаги атом синовлари аҳоли соғлиғи учун газеталарда ёзилаётганидек бутунлай бехатарлигига ишонмайман. Синов полигонларига яқин бўлган районларда кутилган натижани бермаётганлиги ҳақида илмий асосланган хулосаларимиз бор. Бойқўнғирга кўпроқ эътибор беришимиз лозим. Атом анжомлари сақланадиган жойларни мустаҳкамлаш, улар нурланишининг олдини олиш, Ўрта Осиё ва Қозоғистон территориясида атом электр станцияси чиқиндиларини қаттиқ назоратга олиш лозим. АЭСлардан атом чиқиндилари қаерда, қанча ҳажмда ташланганлигини аниқлаш зарур. Уларнинг сақланиши ва ҳар томонлама муҳофаза қилинганлиги тўғрисида гарантия бўлиши керак. Ҳар қандай радиациянинг катта хавфи жамоатчилик диққат-эътиборида бўлиши лозим. Бу менинг нафақат сайловолди, балки оддий гражданлик программамдир. Бу биз учун, болаларимиз учун, ҳаммамиз учун керак.

— Ҳузурингизга келган кунимиз қабулингизда америкалик кинорежиссёрни кўрдик. Албатта, бу ҳамкорлик белгиси. Умуман режаларингиз хусусида гапирсангиз.

— Ҳа, шу кунларда мен у билан ҳамкорлик қиляпман. Суратга олинадиган янги фильм сценарийси устида ишлаяпман. Бу фильм америкалик мутахассисларнинг 30-йилларда Ўрта Осиёдаги ишларига бағишланади. Уни кинорежиссер Лейри Кларк суратга олади. Бу ишга «Ўзбекфильм»дан ҳам маҳоратли режиссёрлар жалб этилади.

Бундан ташқари Франция театри учун трагедия устида иш олиб боряпман. Декабрь ойида у ерда бўлганимда ана шундай таклиф айтилган эди. Хуллас, режаларим кўп. Лекин энг асосий ишим ҳали суҳбат давомида айтганимдек, «Минг бир сўз» китобимни тугатиш. Унда туркий халқлар маданияти, уларнинг тарихи, ёзуви ва бошқа халқлар билан ўзаро муносабатлари ҳақида фикр юритилади. Бу Евроосиё қадимги маданияти тарихига ёзувчининг қарашлари бўлади.

— Ўлжас Умарович, рухсатингиз билан суҳбатимиз зайлини бироз ўзгартирсак. Миллионлаб ўқувчиларингиз қаторида ўзбек китобхонлари ҳам Сизга, ижодингизга алоҳида қизиқиш билан қарайдилар. Ҳаётингиз ва оилангиз хусусида билишни истайдилар.

— Учта қизим бор. Қизим Мадина мўйна буюмлари ательесида ишлайди. Яхши қалпоқлар тикади. Албатта агар мўйна топилиб турса. Лайли — халқ хўжалиги институтининг студенти. Динора бешинчи синфда ўқийди. Онам Фотима опа анчадан буён пенсияда. Отам Умар Сулаймонов ҳарбий хизматчи эди. «Ўша» йиллари — урушгача вафот этган. Иккинчи отам Абдуали Қорагулов кекса журналист. У киши мени тарбиялади, ёзишга ўргатди. Ҳозир пенсионер. Умр йўлдошим Маргарита нотариус ходими.

— Фарзандларингиз ота изидан боришмабдилар-да!

— Шеър ёзишмайди. Мен уларнинг яхши ўқувчи бўлишларини хоҳлайман. Телевизор болаларни китобдан ажратиб қўймоқда. Шахс эса фақат ўқиш билангина камолотга эришади. Кўпчилик ёшлар Толстойни ўқишмаган. «Уруш ва Тинчлик», «Анна Каренина»ни экранларда кўришган, холос. Болалигимда уйимизда Толстойнинг 12 томлик асарлар тўплами борлигини эслайман. Бир йил мобайнида мен ва синфимизнинг барча ўқувчилари 12 томнинг ҳаммасини қўлма-қўл ўқиб чиққанмиз. Толстой адабиёт, маданият, инсоний туйғуларнинг бутун бир дорилфунуни. Буни бой бериш эса қайсидир энг муҳим маънавий дармон дорини тўплолмаслик демакдир.

— Мароқли суҳбатингиз учун катта раҳмат. Сизнинг ҳаёт йўлингиз, ижодий фаолиятингиз халқлар дўстлиги, қардошлиги ва миллий маданиятлар равнақи учун курашнинг ёрқин тимсолидир. Умумхалқ ва умумдавлат манфаати йўлидаги кўп қиррали фаолиятингиз яна ҳам баракали бўлишини тилаймиз.

Суҳбатни «Совет Ўзбекистони»нинг махсус мухбири Нарзулла ЖЎРАЕВ олиб борди.

Ватанпарварлар боғи

Макрид массивидаги Наврўз қишлоғининг меҳнат аҳли, кексаю-ёш субҳи тонгдан Индира Ганди номли саккиз йиллик мактаб томон кела бошладилар. Улар орасида ота-оналар, ўқитувчи-ю ўқувчилар бор эди.

Бу йилги халқ байрами — Наврўз тадбирларида иштирок этиш учун Тошкент Давлат университетидан кафедра мудири, китобликлар ҳамқишлоғи Мухтор Шапсанов раҳбарлигида 14 интернационал жангчи студент ташриф буюрганлиги одамларнинг кайфиятини янада кўтариб юборди.

Интернационал жангчилар анъанага биноан аввал Афғонистонда ҳалок бўлган тенгдошларини, қуролдошларини хотирладилар. Улар педагог олим ҳиммати туфайли барпо этилган мазкур билим ўчоғи агроучасткасида ўзлари Тошкентдан олиб келган 40 тубдан зиёд мевали дарахт кўчатларини яхши ният билан ўтқаздилар. Мактабда яратилажак янги сўлим боққа пойдевор қўйилди. Демак яна бир хайрли ишга қўл урилди. Бу саховатли ишнинг бошланиши эди. Ҳали бу боғда яна юзлаб ниҳоллар ўтқазилади.

Наврўзликлар улуғ айём кунида интернационал жангчилар кўрсатган бу олий ҳимматдан ғоят хурсанд бўлдилар. Тантанага чиққанларни И. Ганди номли мактаб директори Х. Эрмонов, шунингдек М. Шапсанов, Афғонистонда ҳарбий хизмат бурчини ўтаган интернационал жангчилардан Қизил Юлдуз ордени кавалери, университет талабаси А. Айматов, О. Сиддиқов, Китоб район партия комитети секретари М. Раҳматова, қишлоқ хотин-қизлар Совети раиси М. Норқўзиева ва бошқалар қизғин табрикладилар.

Давра тортилди. Дастурхонларга сумалак, ёрма ош каби таомлар, кўк сомсалар тортилди. Куйлар қўшиққа уланди...

Китоб районининг Наврўз қишлоғида эрта тонгдан бошланган халқ сайили — Наврўз шодиёналари кеч оқшомгача давом этди.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

107 БАҲОРНИ ҚАРШИЛАБ

Бувайда районидаги «Партия XX съезди» колхозида Чиннихон Сирожиддиновани ҳамма танийди. 107 баҳорни қаршилаган онахон бахтли ҳаёт кечирмоқда. Унинг 4 фарзанди, 16 набираси, 79 чевараси, 24 эвараси бор. Оила аъзолари дастурхон атрофида тўплангач, у ўз ҳаёт йўли ҳақида сўзлаб беради.

Ч. Сирожиддинова Катта Фарғона канали қурилишида ишлаб донг таратганлардан бири. Кейинчалик қишлоқ хўжалик ишлари билан шуғулланди.

СУРАТДА: Ч. Сирожиддинова эвараси Шукуржон билан.

Т. ҲАМРОҚУЛОВ фотоси.

• Спорт

СОВРИНЛАР ВА ЎРИНЛАР

● КУРАШ. Германия Демократик Республикасида дзюдо бўйича ўтказилган халқаро турнир бўлажак Европа чемпионатига тайёргарликнинг ўзига хос босқичи бўлиб қолди. Беллашувларда қатнашган тошкентлик Артур Бабаян кумуш медални қўлга киритди.

● ШАШКА. Тошкентда СССР чемпионати давом этмоқда. Ҳозир 11 имкониятдан 7 очко тўплаган харьковлик В. Вирний пешқадамлик қилмоқда.

● САМБО. Чебоксарида ўсмирлар ўртасида ўтказилган мамлакат чемпионатида республикамиз вакиллари муваффақиятли куч синашдилар. Улар олтин, кумуш ва бронза медалларига сазовор бўлишди. Тошкентлик Р. Бойтўраев 60 килограмм вазнли полвонлар беллашувида ғалаба қозониб, спорт мастери талабини бажарди.

● ЧИМ ХОККЕЙ. Республика ёшлар спорт ўйинлари программаси бўйича ўтказилган мусобақалар якунланди. Ўсмирлар ўртасида Андижон области, қизлар орасида Тошкент области хоккейчилари ғалаба қозонишди.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Савдо министрлигининг
РЕСПУБЛИКА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1989 йилга

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ўзбекистон ССР Савдо министрлигининг Республика ҳунар-техника билим юрти савдо соҳалари бўйича қуйидаги мутахассисларни тайёрлайди:

Барча профилдаги озиқ-овқат (саноат) ва ноозиқ-овқат товарлари бўйича юқори малакали контролёр-кассир ва сотувчилар.

Бу группаларга 25 ёшгача бўлган, ўрта маълумотлилар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади. **Ўқиш муддати — 8,5 ой.**

Шунингдек озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат (саноат) товарлари бўйича кичик сотувчилар тайёрлайдиган группаларга тугалланмаган ўрта (8, 9) маълумотли 25 ёшгача бўлганлар ҳам кириш имтиҳонларисиз қабул қилинадилар. **Ўқиш муддати — 1 йил.**

Ўқишга Ўзбекистон шаҳарларида яшовчилар қабул қилинади.

Ўқиш даври меҳнат стажига киради.

Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ўқиш рус ва ўзбек тилларида олиб борилади.

Ҳамма фанлардан аъло баҳоларга эга бўлган ва битириш имтиҳонларини муваффақиятли топширган ўқувчилар педсовет қарорига кўра ўқишни битириб бўлгач олий ўқув юртига киришда имтиёзга эга бўладилар.

Ўқувчиларнинг ишлаб чиқариш практикаси Тошкент шаҳрининг Бош Универсал магазинида ва Универсамда олиб борилади.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (асли), турар жойидан справка, таржимаи ҳоли, 086/У формадаги медицина справкаси, 3х4 см. катталикдаги 6 та фотосурат, характеристика, шаҳар торгининг ва область савдо бошқармасининг йўлланмаси.

Ўқишга қабул қилинган ўқувчиларга ҳар ойда 32 сўм стипендия берилади.

Ота-онасиз ва етим қолган ўқувчиларга ҳамда Улуғ Ватан уруши I ва II группа инвалиди фарзандларига ҳар ойда 41 сўм стипендия тўланади.

Республика ҳунар-техника билим юртининг адреси: 700173, Тошкент шаҳри, Акмал Икромов райони, Бобир кўчаси, 3-уй (13, 70-автобусларнинг «Тез ёрдам медицина клиникаси», 4, 9-трамвайларнинг «Чўпон ота» бекатлари). Телефонлар: 75-35-86, 75-35-92.

ҲАР БИР МИКРОРАЙОН — ЎЗ СТАДИОНИГА ЭГА БЎЛСИН!

Бундай стадионни ташкил қилиш учун унчалик улкан майдонлар, моддий сарф-харажатларнинг ҳожати йўқ.

15 та снаряддан иборат спорт жиҳозлари комплектидан тузилган «Здоровье» мини-стадиони таркибида қуйидагилар бор: катта футбол дарвозалари, баскетбол устунлари, параллель бруслар, гимнастика снаряди, теннис столи, гимнастика нарвони, ҳар хил баландликдаги харитик туриб кўтариладиган штанга, ҳалқали гимнастика снаряди, гимнастика тренажери деворлари, спорт снарядлари ва лангарчўплари учун илгак, кичик кўчма дарвозалар, ётиб машқ қилинадиган штанга, волейбол устунлари, қўлда юриш учун мослама.

Турар-жой бинолари олдидаги микрорайонлар, мактаблар, ҳунар-техника билим юртлари, техникумлар, олий ўқув юртларидаги тахминан 20—30 метр келадиган кичкинагина майдонча мини-стадион қуриш учун бемалол етади. Мини-стадионнинг баҳоси — 4000 сўм. Алоҳида ҳақ тўлаш эвазига унинг атрофига чиройлигина тўсиқпанжара ҳам сотиб олиш мумкин. Буюртмачининг хоҳишига кўра ҳар қандай снаряд алоҳида ҳолда ҳам сотилади.

СПОРТ ТАШКИЛОТЧИЛАРИ, ОБОДОНЛАШТИРИШ ХИЗМАТИ ВА ҚУРИЛИШ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ РАҲБАРЛАРИ, ХАЛҚ ТАЪЛИМИ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасида чиқарилаётган «Здоровье» мини-стадиони пул ўтказиш йўли билан сотилади.

Бошқа шаҳардан келган харидорларга эса бирлашма ҳисобидан темир йўл бўйича жўнатилади.

«Здоровье» мини-стадионини харид қилиш масалалари бўйича қуйидаги адресга мурожаат қилиш мумкин: 700142, Тошкент шаҳри, Луначарский шоссеси, 434-уй, «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси. Телефонлар: 64-05-61, 64-76-56, реализация бўлими.

«Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси

«Союзреклама» ишлаб чиқариш бирлашмасининг Ўзбекистон реклама ишлаб чиқариш корхонаси.

• ХОТИРА

ҚЎМСАШ

Жойларда Хотира кунини муносиб кутиб олиш, ўтган авлодларимиз ҳурматини бажо келтириш юзасидан кўпгина тадбирлар бошланиб кетди. Бу борада қилинаётган ишлар халқимиз яхши анъаналарни ривожлантириш, кенг ёйишга мойил эканлигини кўрсатиб турибди. Ўтганлар хотирасини ёдлаш эзгулик ва инсонийликдир.

Қодир Мамарасулов меҳнатсеварлиги, изланувчанлиги туфайли Наманган электр тармоқлари корхонасида оддий ишчиликдан унинг директори даражасига кўтарилди.

Унинг ташкилотчилик қобилияти Наманган шаҳар Совети ижроия комитетига раислик қилган кезларда яққол намоён бўлди. Қодир аканинг Наманганни энг гўзал шаҳарга айлантириш йўлидаги бунёдкорлик ишларини одамлар тез-тез хотирлашади. Шаҳарнинг Янгиқўрғон (ҳозирги Қодир Мамарасулов номидаги) кўчасини кенгайтириш, бу ердаги автотрассани кесиб ўтган поезд йўли остидан магистрал ерости йўли ўтказиш кўп йиллар ҳал бўлмай келарди. Бунинг мураккаб томони шунда эдики, биринчидан, юзлаб оилаларни кўчириш, уларга участка ажратиб, уй-жой қурилишига ёрдам кўрсатиш, иккинчидан эса, бу ердан ўтган темир йўлдаги ҳаракатни тўхтатмаслик, қурилишни жуда қисқа муддатларда адо этиш вазифаси турарди.

Бунинг тўла-тўкис уддасидан чиқмоқ учун Қодир ака, энг аввало, халқ мададига таянди. Шаҳардаги барча маҳаллаларда, хусусан «Курашхона», «Ҳақиқат» маҳаллаларида яшовчилар янги йўлнинг қандай қурилганини яхши эслашади. Кунига юзлаб киши ҳашарга чиқарди. Иш бошида эса Қодир аканинг ўзи турарди.

Шу тариқа «Курашхона» объекти 45 кунда ниҳоясига етди. Шаҳардаги яна ўнлаб объектлар қурилиши, айниқса Наманганда илк бор троллейбус қатновини йўлга қўйиш, Жийдакапа зилол сувини шаҳарга келтириш, Пушкин номидаги маданият ва истироҳат боғини, Гагарин, Охунбобоев номидаги кўчаларни кенгайтириш борасида Мамарасулов кўрсатган жонбозлик шаҳар меҳнаткашларининг кечагидай ёдида.

Наманганликлар Қодир аканинг область халқ контроли комитети раиси, Тўрақўрғон район партия комитетининг биринчи секретари бўлиб ишлаган кезларини ҳам яхши эслашади. Унинг ташаббуси билан Тўрақўрғон шаҳрида областда илк ерости йўли бор-йўғи олти кунда қуриб битказилди. Қисқа вақт ичида ҳозирда Қодиробод деб номланган янги посёлка вужудга келди. Унинг бевосита раҳбарлигида областимизда бунёд этилган бундай зарур объектларнинг саноғи йўқ. Қодир ака ўйлаган режалари амалга ошса қалби қувончга тўларди.

Халқимиз Қодир аканинг теран қалб эгаси, ғоят оддий ва содда, меҳнатсевар раҳбар эканлигини яхши биларди. У ҳамиша одамлар дарди билан яшади. Унинг умри ғоят шиддат билан кечди. У ўз бахтини, осуда турмушини халқ фаровонлиги, юрт маъмурчилиги обод ва гўзаллигида кўрди.

Мана, икки йилки, Қодир Мамарасулов орамизда йўқ. У киши тирик бўлганида 60 ёшга тўлган бўларди. Уни эсга оларкансан, қисқа, аммо мазмунли инсон умри ҳақида, ҳозирги революцион шиддатли кунларимиз учун Қодир ака сингари кишилар қанчалик зарурлиги хусусида ўйга толасан, киши.

Л. ҒАФФОРОВ,
Ф. СИРОЖИДДИНОВ,
«Наманган ҳақиқати» область газетаси ходимлари.

• Бизнинг суҳбат

«ТОШКЕНТ ДАРВОЗАЛАРИ» —АМЕРИКАДА

Серқуёш ўлка пойтахти Тошкент билан АҚШнинг биродарлашган Сиэтл шаҳри меҳнаткашлари ўртасида ўзаро дўстлик ва ҳамкорлик алоқалари мустаҳкамланиб бормоқда. Яқинда Ўзбекистон ССР халқ шоири Эркин ВОҲИДОВ АҚШда бўлиб Сиэтл шаҳрида ўтказилган қизиқарли учрашувларда қатнашди. «Совет Ўзбекистони» жамоатчи мухбири Абдулла ПЎЛАТОВ у билан учрашиб, сафар таассуротларини гапириб беришни сўради.

— Маълумки, Тошкент шаҳри жаҳондаги бир қатор шаҳарлар билан биродарлашган. Айниқса Сиэтл билан борди-келдилар ўзаро алоқалар моҳияти билан ижодкорларга илҳом бермоқда. Менинг «Тошкент дарвозалари» деб номланган ҳужжатли фильм учун ёзган сценарийим ана шу алоқалар ҳақида ҳикоя қилади. Ўтмишда қадимий шаҳримизнинг ўн икки дарвозаси бўлган экан. Рамзий маънода оладиган бўлсак, Тошкент билан биродарлашган шаҳарларни ўзига хос дўстлик дарвозалари, деб қараш мумкин. Биз ана шу фильмни суратга олиш учун Ўзбекистон хроникаль-ҳужжатли фильмлар студиясининг ижодкорларидан Хайрулла Жўраев ва Қаҳрамон Ҳасанов билан ҳамжиҳатликда ишлаб, бўлғуси картинанинг суратларини лентага туширдик. Мақсад кино «баҳона» сафар кезлари дўстлик учрашувларини ўтказиш, ўзаро ҳамкорлик ва хайрихоҳликни яхшилаш, амалий тадбирларни эса лентага олиш эди.

В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университетининг доцентлари — физика-математика фанлари кандидати Неъмат Акмалов, философ Анвар Қодиров Сиэтлдаги дорилфунунда ўз она тилларида сабоқ олишни ихтиёр этган ватандошларимизга машғулот ўтказишаётган пайтда учратдик. Бу университетда уларнинг фаолияти билан боғлиқ ишларни суратга олдик. Ана шу олий таълим масканида профессор Ильза Лаудесиртаускас хоним раҳбарлик қилаётган Яқин Шарқ тиллари ва маданияти факультетида 20 дан ортиқ студент ўзбек тилини ўрганаётганлигининг шоҳиди бўлдик. Улар билан ўзбек тилида самимий мулоқотда бўлиш кишида ажиб таассурот қолдиради. Учрашув чоғи хориждаги юртдошларимиз Совет Ўзбекистони ва унинг пойтахти маданий ҳаёти билан қизиқдилар.

Сиэтл Тинч океани қирғоғидаги гўзал шаҳар. Унинг осмонўпар бинолари билан «Боинг» самолётсозлик, шишасозлик корхоналари ишчилари ҳаётини суратга олиш онлари ҳам қизиқарли кечди. Айниқса, ўзбек миллий таомлари тайёрланадиган «Калинка» ошхонаси гавжум бўларкан. Бу ер Совет Иттифоқидан борган меҳмонлар учун учрашувлар ўтказиш қароргоҳига айланган, десак бўлади. Сиэтл шаҳри мэри Чарльз Ройер ва унинг рафиқаси — биродарлашган шаҳарлар комитети раиси Розанна Ройер билан дўстона суҳбатлар ғоятда фойдали бўлди. Мезбонлар хонадонида меҳмон бўлиб, ҳамкорликда палов тайёрланиши ҳам таъсирли бўлди.

Келгуси йили Сиэтлда ўтадиган «Яхши ният ўйинлари» ташкилот раҳбарлари бу улкан спорт мусобақасининг аҳамияти ва қамрови ҳақида гапириб беришди. Сафаримиз энг улкан шаҳар Нью-Йоркда ҳам давом этди. Бу шаҳарда ва американликлар хонадонларида Ўзбекистон ҳақидаги қўшиқлар севиб тингланди. Республикамиз ҳаёти билан боғлиқ китоблар ҳақидаги фикрлар ҳам мароқли эди. Камол Furbo-қурбон деган юртдошимиз ўғлига яхши ният билан Ўрхун, деб исм қўйган экан. У йигит ҳозир ўн етти ёшга кирибди. Келгусида Тошкентга келиб ўқиш нияти бор. Бундан ташқари Абдуллахўжа деган ўзбекнинг оиласида бўлиб, унинг Бобир, София исмли фарзандлари билан суҳбатлашишга тўғри келди.

Шундай қилиб сафаримиз мароқли ва мазмунли ўтди. Биз «Тошкент дарвозалари» ҳужжатли фильмини яқин келгусида томошабин диққатига ҳавола қиламиз.

РАҲМ-ШАФҚАТЛИ БЎЛИНГ

Баҳслашишга чек қўядиган, бадхохликни йўқотадиган, хайрихоҳлик туғдириб, сизни диққат билан эшитишга бошқаларни мажбур қиладиган муомалани қандай бошлаш керак? Мана бундай: «Мен ҳиссиётларингиз учун сизни сира ҳам айбситмайман. Сизнинг ўрнингизда бўлганимда, шубҳасиз, мен ҳам шу ҳолатни бошдан кечирган бўлардим».

Эртага сиз учратадиган одамларнинг учдан бири раҳм-шафқатга муҳтождир. Шу боис раҳм-шафқатли бўлсангиз, улар сизни тезроқ тушунишади.

Оқ уйнинг ҳар бир хўжайини уззукун инсоний муносабатларнинг машаққатли муаммолари билан тўқнашади. Президент Тафт ҳам бундан истисно эмас эди, у раҳм-шафқатли бўлишнинг хосиятини ўз тажрибасида синаган. Ўзининг «Хизматда ахлоқли бўлиш» китобида президент умидсизликка тушган иззатталаб бир онанинг қаҳр-ғазабини қандай юмшатганлиги тўғрисида ажиб мисол келтиради.

«Умр йўлдоши муайян сиёсий обрўга эга бўлган вашингтонлик бир хоним, — деб ёзади Тафт, — ўғлини бирон лавозимга тайинланишига эришиш ниятида мени олти ой мобайнида жони-ҳолимга қўймади. У қанчадан-қанча сенатор ва конгрессменларни ўртага қўйди, уларнинг далолати қанчалар қатъийлигига ишонч ҳосил қилиш учун ўшалар билан бирга ҳузуримга келарди. Бироқ ўша она мўлжаллаган лавозим техникавий малака талаб қиларди, шу боис бўлим бошлиғи тавсияси билан мен у лавозимга бошқа одамни тайинладим. Шундан сўнг она мени инсон қадрига етмасликда, бир имо-ишора билан битадиган ишни қилмай, уни бахтиёр қилишдан бош тортганликда айблаб хатлар йўллади. Яна у: менинг ҳаракатларим билан Вашингтон делегацияси Конгрессда, айниқса сиз манфаатдор бўлган қонун лойиҳасига овоз берганди, сиз бўлсангиз бунинг қадрига етмадингиз, деб нолирди...

Агар шунга ўхшаш хат олсангиз, аввалмбор одоб доирасидан чиққан бундай беандиша авторга кескинроқ жавоб қилишни ўйлайсиз. Мабодо ақлироқ иш тутаман десангиз, жавобингизни ёзув столи ғаладонига ташлаб қўйинг. Уни икки-уч кундан кейин олинг — бу пайтга келиб бир оз ҳовурингиз босилган бўлади. Мен айнан шундай қилдим. Кейинги хатни иложи борича хушмуомалалик билан ёздим: содир бўлган воқеадан онанинг қанчалар ранжишини тушунаман, аммо лавозимга тайинлаш фақат менинг шахсий хоҳишимга боғлиқ эмас, мен зарур малакага эга шахсни танлашим керак, шу важдан бўлим бошлиғи тавсиясини қабул қилишга мажбур бўлдим. Ўғлингиз ҳозир эгаллаб турган лавозимда ҳам кўзлаган мақсадига эришади, деган умид билдирдим онага. Менинг мактубим уни юмшатди ва у хат йўллаб, илгариги мактуби учун кечирим сўради.

Аммо лавозимга тайинлаш тўғрисидаги буйруғим дарҳол амалга ошмади. Орадан муайян вақт ўтгач, гўё унинг эри ёзган мактубни олдим, аммо ёзув олдинги хатдагиларнинг худди ўзи эди. Хатда умидсизликдан изтироб чеккан она бетоб бўлиб ётиб қолди ва унда оғир шаклдаги ошқозон раки авж олмоқда, буйруғингизни бекор қилиб, ўша лавозимга ўғлимизни тайинлаб, онанинг саломатлигини тиклашга ёрдам беролмайсизми, деб ёзилганди. Мен яна бир хат ёзишга мажбур бўлдим. Бу сафар хатни унинг эри номига йўлладим. Мен унда, диагноз хато бўлгандир, рафиқангиз бетоблиги туфайли бошингизга тушган қайғуга ҳамдардлик билдираман, аммо сиз айтган ишни қилолмайман, дедим. Хатни жўнатганимдан сўнг икки кун ўтгач, биз Оқ уйда музикали кеча ўтказдик. Кечада Тафт хоним ва мен билан биринчи бўлиб саломлашганлар ўша эр-хотин бўлишди. Ваҳолонки она, эрининг хатига кўра, ўлим тўшагида эди...»

С. Юрок Қўшма Штатларда биринчи ўринда турадиган музикали тамошохона эгаси, яъни антрепренер эди. У йигирма йил мобайнида Шаляпин, Айседора Дункан, Анна Павлова каби жаҳонга машҳур артистлар билан муомала қилган. Бу жўшқин талантлар билан алоқада бўлиб, мен олган сабоқлардан бири шу бўлдики, деган эди менга мистер Юрок, уларнинг феъл-атворидаги барча белгиларга яна ва яна хайрихоҳ бўлиш керак экан.

Юрок уч йил муддат буюк ашулачи Федор Шаляпиннинг импрессариоси бўлган. Шаляпин доимий жумбоқ эди. У ўзини эрка-тантиқ ёш боладек тутарди. Юрок ўз оғзи билан шундай деганди: «Шаляпин билан ҳар сафар дўзах азобини тортгандек қийналардим».

Масалан, Шаляпин саҳнага чиқадиган куни қоқ пешинда телефон қилади-да, шундай дейди: «Биродар, мен ўзимни ғоят ёмон ҳис қиляпман. Томоғим қиймаланган гўштнинг ўзи. Бугун кечқурун саҳнага чиқолмайман». Мистер Юрок у билан тортишгандир дерсиз? Сираямда! У атрепренер артист билан бундай муомала қилиши мумкинмаслигини билади. У қалби раҳм-шафқатга тўлиб, меҳмонхонага — Шаляпин ҳузурига югуради. «Чакки бўпти-да, — нола қилади у, — эшитиб изтиробга тушдим! Дўстгинам бечора! Албатта, бу ҳолатда ашула айтолмайсиз. Мен ҳозироқ контрактни бекор қилдираман. Тўғри, бу сизга икки минг долларга тушади-ю, лекин сизнинг обрўйингиз олдида у сариғ чақадек гап...».

Шаляпин хўрсиниб олиб, шундай дейди: «Бир оз фурсат ўтказиб, яна хабар олиб кўрасизми? Соат бешларда келингчи, ўзимни қандай ҳис қилишимга қараб, маслаҳатлашиб кўрамиз».

Соат бешда мистер Юрок яна меҳмонхонага келиб, ўз раҳм-шафқатини тўкиб солди. У яна контрактни бекор қилиш фикрида туриб олди, Шаляпин бўлса яна хўрсиниб, шундай деди:

«Балким, яна келиб хабар оларсиз. Кечга яқин аҳволим яхши бўлиб қолармикин...»

Кеч соат етти яримга бориб машҳур қўшиқчи саҳнага чиқишга рози бўлади. Лекин мистер Юрок метрополитен-опера саҳнасига чиқиб Шаляпин қаттиқ шамоллаган, овози кўнгилдагидек эмас, деб айтиши шарт. Мистер Юрок бу шартни бажараман, деб ёлғон ваъда беради. Чунки у Шаляпинни саҳнага олиб чиқишнинг бундан бошқа усули йўқлигини билади.

Доктор Артур И. Гейне ўзининг «Тарбия психологияси» деган ажойиб китобида шундай дейди: «Инсон боласи ҳар доим ўзига раҳм-шафқат кўрсатилишини жуда-жуда истайди. Ёш бола чақа бўлган ерини кўрсатишни яхши кўради, ҳатто катталар раҳм-шафқат қилишларини истаб бирон ерини жароҳатлаган ҳоллар бўлади. Катталар ҳам шу мақсадда ўзларининг жароҳатлари, касалликлари, бахтсиз ҳодисалар, айниқса жарроҳлик операцияси тафсилотлари ҳақида гапиришга мойил бўладилар».

Бошга тушган қайғу-ҳасрат муносабати билан ўзига раҳм-шафқат қилишлари, хайрихоҳлик билдиришларини исташ ҳар бир инсонга хосдир.

Шундай қилиб, агар сиз бирон кимсани ўз нуқтаи назарингизга ишонтиришни хоҳласангиз, —

Бошқаларнинг фикри ва истакларига хайрихоҳлик билдиринг, раҳм-шафқатли бўлинг.

(Давоми бор. Боши газетанинг ўтган сонларида).

● ЛУҚМА

ОЛҒИР ҲАЙДОВЧИЛАР

Сирдарё шаҳри автостанциясида «Тошкент—Самарқанд» маршрути бўйича қатнайдиган «67—27 ТШМ» номерли яп-янги «Икарус» автобусига олти киши чиқдик. Тўртта бўш ўрин бор экан. Қолган икки киши тик кетадиган бўлди. Шофер Жиззахга етгунимизча йўлда икки марта тўхтаб, олти кишидан жами ўн икки кишини олди.

Жиззахга яқинлашганимизда кондуктор (у ўттиз ёшлардаги йигит эди) йўловчиларга қўполлик билан: «Қани пулдан чўзинглар, ҳали текинга кетмоқчи бўлдингларми?» дея юзланди ва Сирдарёдан Жиззахгача уч сўмдан йўлкира беришимизни айтди. Мен ва ҳамроҳим Сирдарё районидаги 27-ўрта мактаб директори Абдусамад Ёқубовга икки сўмдан жами тўрт сўм қайтим беришни «унутди». Талаб қилганимиздан сўнг, қизариб-бўзариб адашганини айтди ва қўлимизга «КЯ № 514788» номерли билет йиртиб берди. Бошқа йўловчилар талаб қилмаганликлари учун пулни санаб олди-ю, аммо билет йиртмади.

Жиззахга келгач, у нотўғри иш тутаётганлигини юзига айтдик. Аммо пинагини ҳам бузмади. Йўловчиларнинг кўпчилиги лоқайд бўлгач, олғир кондуктор-у ҳайдовчиларнинг иши шу қабилда юришаверар экан-да.

Қ. ҲОЖИЕВ,
СССР Журналистлар союзи аъзоси.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги
М. Қорнёқубов номли ўзбек давлат филармонияси
В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
26 март соат 19.30 да Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист

ОЛМАХОН ҲАЙИТОВА

концерти

ПРОГРАММАНИ — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ОТАМУРОД БЕКЖОНОВ олиб боради.

Билетлар соат 14.00 дан бошлаб СССР Халқлари дўстлиги саройи кассаларида сотилмоқда.

Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги қошидаги «Легпром» Тошкент илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси партия ва касаба союз ташкилотлари илмий техника информация бўлимининг бошлиғи М. Бурхонхўжаевга онаси **Ҳадича ЁҚУБОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент давлат университети ректорати, жамоат ташкилотлари ҳамда география факультети коллективи иқтисодий география кафедрасининг доценти, кечки ва сиртқи бўлим бўйича декан ўринбосари А. А. Қаюмовга отаси **Абдуҳамид ҚАЮМОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент давлат университети ректорати ва жамоат ташкилотлари математика факультетининг кекса ўқитувчиси, физика-математика фанлари кандидати **Насиҳат Ҳамидовна ТЕШАБОЕВАнинг** вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳуманинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимининг Ўрта Осиё ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий текшириш институти коллективи лаборатория мудири А. Х. Ҳакимовга отаси **Ҳаким ВАКИЛОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ТЕАТРИДА — 24/III да **Чиполлино** (премьера, 19.00), кичик экспериментал саҳнада **Телефон Одам овози** (16.00).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 24/III да **Тандир эшиги.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 23/III да **Табассум оқшоми.**

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 24/III дан бошлаб **«Ҳайвонлар цирки»** (11, 14, 17.00 да).

Редактор У. УСМОНОВ.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» («Советский Узбекистан») Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, пропаганда — 32-55-70, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70, совет қурилиши — 33-12-46, 32-57-20, 32-54-18, фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21, адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, халқаро ҳаёт — 32-54-14, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06, коммунистик ахлоқ — 32-54-29, фельетонлар — 32-54-27, иллюстрация — 32-57-22.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.
Газета офсет усулида, А—2 форматида босилади.